

ISSN 1857-0798

NOI

REVISTĂ PENTRU COPII ȘI ADOLESCENȚI

SĂRBĂTOARE

Dorina CADUC, 13 ani
L. T. Gr. Vieru, Briceni

Ți-am colorat și lumea,
și sufletul în tine,
dar n-ai lăsat în lume
un loc și pentru mine.

pag. 1-5

Orizontul pe care îl vedeam din fața casei noastre îmi întindea dinaintea alt cer și întotdeauna vream să ajung acolo: mi se părea că se întinde un cort mare, dar, de fapt, la o azvârlitură de băț se afla România, iar eu eram mereu cu ochii într-acolo.

pag. 14-15

Căutam să deslușesc prin negură căciula de omăt a casei vecine. Dar nimic nu se putea distinge.

pag. 22-23

Creierul uman este o entitate cu potențial miraculos, mult mai creativă și mai flexibilă decât orice computer sau program de inteligență artificială cunoscute astăzi.

pag. 30-31

ianuarie
1,2018

FII NUMAI SUFLET

Fii artă
Și învață să respire stele,
Fii neant
Și înghită sunetele serii,
Fii val
Și lasă-te dus de vise,
Fii floare
Și scaldăte-n tăceri tipătoare,
Fii cuvânt
Și planează în eternitate,
Fii numai suflet
Și...
Ridică-te mai sus de toate.

Tatiana BALAN, cl. a X-a
L. T. Stefan-Vodă, Stefan-Vodă

O SCURTĂ PLIMBARE

Valerie TUDOR

ÎNDRĂZNEALA DE A GÂNDI

Regretatul poet Eugen Cioclea, fiind într-o companie mai puțin elevată și emițând niște judecăți de valoare, s-a ales cu replica: „Ca să vezi, el gândește!”. Adică a îndrăznit să gândească. A îndrăznit și să depășească niște tipare. Si să vină cu lucrări poetice originale.

Dar să revenim la îndrăzneala de a gândi pe care am depistat-o în scrisorile voastre. De a gândi, de a vedea altfel, de a vedea mai profund decât este în stare ochiul comun. Este salutară această îndrăzneală care nu poate să nu se soldeze cu descooperirea sinelui și a lumii înconjurătoare.

Marinela LUPUȘOR (Cobani, Glodeni). *Confesiunea* e un pic „crudă”. Ar fi bine să revii la ea. Oricum, o propunem spre tipar, cu excepția ultimelor două strofe.

Tatiana BALAN, cl. a X-a (Ștefan-Vodă). Este interesantă această cheie sentențioasă. Merită să fie valorificată.

Mădălina BUMBAC, cl. a IX-a (Părlița, Fălești). În *Melancolie de toamnă* Bacovia e la el acasă. Încercă, totuși, să te desprinzi de tiparele consacrate. Să vîi cu atmosfera TA, cu dispoziția TA, cu decorul TAU. Atunci vei fi tu însăși.

Adriana COZONAC (Hirova, Călărași). Rezistă doar poezia *Bunica*. În calitate de avans. Așteptăm noi lucrări.

Veronica ROȘCA, cl. a XII-a (Colibași, Cahul). În povestea ta ne-au impresionat, în primul rând, tăria și caracterul. Dincolo de aptitudinile literare, care sunt certe și pe care le-am semnalat și anterior. Povestești captivant și convingător. Reușești să alegi firele cele mai potrivite în țesătura discursului. Păstrezi măsură. Vîi cu un refren care accentuează, reconfirmă de fiecare dată și sublimăază mesajul. Felicitări!

Rosa LUPAN (Colibași, Cahul). Reușești să ajungi acolo unde se pare că nu a mai ajuns nimic. Te captivezi și, dacă am face o paralelă cu un miner, uiți de unelte și sapi înversunat – numai

BUNICA

Bunicuța mea-i bătrână
Să îmi este dor de ea.
Ea ar vrea ca-n toată ziua
Să mă duc la ea.
Bunicuță, dragă mea,
Nu te supără,
Căci eu tare aş dori
Să fiu cu tine, da!
Eu la vară voi veni
Să voi sta la tine,
Te voi ajuta la toate
Să va fi mai bine.
Nu mai e atât de mult
Să ne vom vedea,
Îmi vei spune tu povești
Când mă voi culca.

Adriana COZONAC, cl. a VIII-a
Hirova, Călărași

să ajungi la adevărul pe care îl intuiesti. Ne referim la curențele de expresie și limbaj. Piatra scumpă este! Rămâne s-o slefuiești.

Ruslana CABURGAN, 16 ani (Bacău). Eseul este instructiv și atractiv, beneficiază de un limbaj elevat și credem că va contribui la devenirea cititorilor revistei.

Măgdalena CARAIAN, cl. a XI-a (Văleni, Cahul). Într-adevăr este inspirată această *Inspiratie de la îngerii*. Cu decorul ei, cu tenta ei de mister, cu dispoziția romantică a ei.

Cristina CODA, cl. a VIII-a (Puhoi, Ialoveni). Se remarcă valențele puse în valoare ale *Rostului vorbei*, delicatețea cu care sunt expuse. Așteptăm și alte lucrări.

Mihaela SIMIONEL (Mingir, Hâncești), **Corina DEMENCIUC**, cl. a IX-a (Heciu Vechi, Sângerei), **Irina CORJAN** (Taraclia de Salcie, Cahul), **Mihaela TALPĂ**, 14 ani (Bălănești, Nisporeni), **Veronica VORNICESCU**, cl. a IX-a (Lozova, Strășeni). Eseuri bine puse la punct, cursive și echilibrate.

Lucrări interesante, dar care mai necesită efort pentru a fi publicate ne-au trimis **Danielă LAVRIC**, 13 ani (Ocnița), **Olesea TRICOLICI**, cl. a XII-a (Colibași, Cahul), **Bianca SCURTUL**, 14 ani (Chișinău), **Bianca-Marina GANȚA**, 13 ani (Isacova, Orhei), **Sorina GANDRABUR** (Glinjeni, Șoldănești), **Mihaela DODI** (Susleni, Orhei), **Anastasia SIRBU** (Holercani, Dubăscari), **Mădălina NISTORENCO** (Taraclia de Salcie, Cahul), **Cătălina DAVID** (Bardar, Ialoveni), **Cristina IAȚUC**, cl. a V-a, Cobani, Glodeni.

Nu numim autorii cu lucrări ocazionale sau modeste, totodată, sfătuindu-i să insiste și să revină.

Vă dorește inspirație și succes

Leo BORDEIANU

EXPRESIVITATEA TOAMNEI

Când în septembrie vine toamna,
Își schimbă și sufletul meu haina.
Se-mbracă-n minunate figuri de stil,
Asemenea naturii ce se-mbracă-n auriu.
Expresivitatea ei mă cucerește-ncet,
Sufletul meu, ca un suflet de poet,
Începe să aștearnă emotiv pe hârtie
Cele mai sincere note de nostalgie.
Să îmi vibrează inima, e tristă ca toamna
Frântă, pierdută-ntr-un triunghi al iubirii,
Ea visează să se răzbune și să condamne
Imperfectele legi ale omenirii.

Ruslana CABURGAN, 16 ani
Colegiul M. Eminescu, Bacău

MELANCOLIE DE TOAMNĂ

Afară plouă.
Unde și unde, trece câte un suflet viu,
Prin tot orașul mort.
Afară plouă.
E toamnă.
Peste acest oraș cade o liniște totală,
Se simte miroslor morții.
E toamnă.
E aproape iarnă.
Simt că trăiesc într-un pustiu,
Într-un cimitir viu, dar totuși mort.
E aproape iarnă.
M-am întâlnit cu moartea față în față,
Dar m-am înțeles să mă lase în viață.
Să mai trăiesc puțin,
În acest oraș pustiu...

Mădălina BUMBAC, cl. a IX-a
Gimnaziul D. Cantemir
Pârlița, Fălești

Marina PODGORNEAC, cl. a X-a
L. T. M. Sadoveanu, Hâncești

PÂRTII

CONFESIUNE

Ți-am pus în spate aripi,
de sus să mă privești,
dar n-am știut că poți
de cer să te lovești.

Aprins-am în suflet focul,
să ardă pentru Doi,
și a rămas cenușă
iubirii dintre Noi.

Ți-am șoptit-n ureche-amorul
ce îmi dădea fiori
și s-a lăsat decorul
infernului de ciori.

Ți-am implantat iubirea
în sufletu-ți pribeag
și ai luat cu tine
tot ce-mi era mai drag.

Ți-am colorat și lumea,
și sufletul în tine,
dar n-ai lăsat în lume
un loc și pentru mine.

Marinela LUPUȘOR, 17 ani
Cobani, Glodeni

TRADIȚII DE IARNĂ

Cătălina MITTELU, 14 ani
Scoala de Arte Plastice, Briceni

S-AU APRINS FELINARELE

Anastasia BATOVSCHI, 15 ani
L. T. V. Alecsandri, Călărași

DECOR DE IARNĂ

Elena NIMIRSCHI, 10 ani
Școala de Arte M. Bieșu, Ștefan-Vodă

AMURG VIOLET

Magdina CHICIUC, cl. a IX-a
Moscovei, Cahul

VIITORUL MEU

*T*oată lumea vrea un viitor prosper, dar nu toți reușesc să și-l facă. Oamenii vor tot ce-i mai bun, dar nu poți să ai totul asigurat. Viața e un mister, ceva ce niciodată nu putem înțelege, dar care ne atrage. Mulți oameni au fost în istorie, dar puțini au rămas în ea.

Fiecare își croiește viitorul cu un ac și o ată. Cine se înteapă sau greșește nu mai poate să dea înapoi, pe când cei care au grija și termină fără prea multe greșeli sunt apreciați. Fiecare trebuie să înfrunte adevărul și să știe că viața nu e roz decât pentru cei care și-o fac astfel. Viitorul meu va fi aşa cum mi-l creez.

Irina CORJAN, cl. a VII-a
Gimnaziul V. Alecsandri
Taraclia de Salcie, Cahul

FEERIE NOCTURNĂ

*S*oarele și-a luat rămas-bun, iar peste cer se așternе o dantelă întunecată, presărată cu mii de picături de rubin, care îl făcea mai luminos. Părea palid din cauza stelelor de aur ce stăteau lipite de el ca niște copii de sănul mamei.

Luna se ivi ca un soare pe orizontul speranței și veghea totul. Era atât de fermecătoare, încât îmi dădea impresia că natura n-a putut inventa ceva mai potrivit. Se oglindea în mare, unde cerul și pământul se întâlnesc îmbrățișându-se.

Valurile alergau agitate, cuprinse parcă de groază, aducând aminte de privirile veninoase ale destinului, care, cu o adiere neașteptată de vânt, a încrețit oglinda apei. Doar pe acest mal pustiu, unde poți vedea cerul metalic, sub razele fierbinți ale dragostei, îți dai seama că dintre toate fantomele, umbrele vechilor iubiri sunt cele mai dure-roase.

Să stai singur-singur într-un astfel de peisaj, să te invadeze un val de sentimente și de amintiri e ca un fir rupt din viața cotidiană și unit cu o lume doar a ta. În această noapte, pari puțin mai îndrăgostit de singurătate, dar totuși îți lipsește ceva. Privești veșmântul brodat și acoperit cu inimi de argint al lunii, care te roagă s-o însoțești pe fluviul dragostei, linistit și încântător. Doar în acest peisaj te regăsești, unde pari singur, dar nu ești. Numai aici nu e nevoie să strigi, nici măcar să vorbești, inima-ți comunică sentimentele, iar tu dai frâu liber cugetului, căci mirajul acestei lumi te încurajează. Doar foșnetul valurilor zglobii și vântul proaspăt ce-ți sărută obrajii, te trezește la realitate și-ți amintește că este târziu și trebuie să pleci.

În urma ta, rămâne aceeași atmosferă creată cu pasiune de către natura, ce ignoră timpul, înfrântându-l cu mult curaj.

Mihaela TALPĂ, 14 ani
Bălănești, Nisporeni

CAPTIVI ÎN TIMP

Vrem să fim liberi, dar ne este frică de necunoscut; vrem să fim independenti, dar ne temem să luăm decizii; vrem să nu depindem de nimeni, dar ne ţinem cu înverşunare de speranţe.

Vrem... dar nu avem curajul să ne desprindem de lumea noastră plină de taine, dar cu atâtea iluzii, atât de inocență și, în același timp, profundă. E că și cum am rupe bucăți din noi când ne despărțim de lucrurile dragi, suntem cuprinși de o panică ce își are originile nu în minte, ci în suflet. Vrem să ne schimbăm, să fim perfecti, dar uităm că anume imperfecțiunile ne fac diferenți.

De-am putea să aruncăm o privire în viitor, am prețui mai mult ceea ce avem acum, dar atâta timp cât viitorul este de nepătruns, nu ne rămâne decât să savurăm fiecare clipă a vieții trăind și învățând din greșeli.

Veronica VORNICESCU, cl. a IX-a
Lozova, Strășeni

CE ESTE VIAȚA?

Vreau să recunosc că niciodată nu m-am întrebat ce este viață.

Viața este un inel al infinitului, iar eu sunt doar la începutul acestuia. Deci, pentru a trăi, am nevoie de curaj pentru a fi în stare să vorbesc. M-am întrebat dacă există vreun leac împotriva tăcerii? Leac pentru doi concomitent, pentru cel care tace – ea, viața, și pentru cel care suportă această tăcere – eu, la pachet, căci ambele suferim.

Odată cu tăcerea ei tac și eu, însă nu am încercat să o întreb ce va urma, o voi răni, și nu îmi va răspunde teoretic, ci practic, mă va răni fizic odată cu bătrânețea.

Tac, nu știu ce va urma – ea știe și nu-mi va spune. Dar sper că mă va clasa în mijlocul balanței sale pentru a putea să o mențin. Cu toate că nu mi-a vorbit, m-a învățat multe lucruri, inclusiv să prețuiesc că trăiesc pe planeta Pământ.

Mihaela SIMIONEL
Mingir, Hâncești

ÎN SOBĂ ARDE FOCUL...

Olivia MUNTEANU, cl. a X-a
L. T. M. Sadoveanu, Hâncești

BUCUROS DE CUNOȘTINȚĂ

Felicia GHEȚIU, cl. a XI-a
Tipala, Ialoveni

MARGINE DE DRUM

Gabriela DAROVANĂI, 9 ani
Școala Primară Prometeu Junior, Chișinău

LA HOTAR

Mihaela BORDIANU, 15 ani
Duruitoarea, Râșcani

abonament

NOI – O PRIVIRE DIN COPILĂRIE SPRE VIITOR

Dragă prietene,

Te-ai bucurat din plin de sărbătorile de iarnă alături de cei dragi. Sigur, îți-ai adus și niscaiva bani în punguța ta. Dacă încă nu te-ai abonat la revista NOI, rezervă 176 de lei pentru a face un abonament pentru următoarele 11 luni ale anului 2018.

Fiecare dintre colegii tăi merită un abonament la revista NOI. Îndeamnă-i să se aboneze! Ar fi bine ca în fiecare clasă să fie cel puțin un abonament la revista NOI.

Abonându-te la NOI, te asiguri cu un adevărat ghid pe tărâmul creației și al autorealizării. Poți miza pe echipa redațională, pe specialistii asociați și pe toți cititorii care sunt gata să te asculte, să te înțeleagă și să-ți dea un sfat.

Colaborarea noastră este una deschisă — în paginile revistei poți găsi: literatură și spiritualitate, ecologie și investigații tehnice, profesii și probleme psihologice, teatru, muzică și cinema, sport și curiozități... NOI este revista care poate vorbi simplu despre lucruri complicate. Citește număr cu număr și viața ta va deveni mai frumoasă și mai interesantă.

Revista NOI apare lunar, inclusiv în vacanță mare, fără numere comasate.

Prețul unui abonament pentru 11 luni este de 176 de lei.

Indicele PM 31239.

Abonamentul la revista NOI poate fi perfectat la orice oficiu poștal.

HRĂNEȘTE-ȚI MINTEA CU GÂNDURI MARI

Un gând este o idee în trecere.

PITAGORA

Nu putem trăi cu oamenii cunoscând gândurile lor ascunse.

Albert CAMUS

Dumnezeu însă nu se oprește la vorbele omului, ci-i vede și gândurile ascunse.

Ioan SLAVICI

Gândurile ascunse nu sunt cunoscute.

VAUVENARGUES

Un gând frumos poate fi ca o biserică în care omul își odihnește sufletul.

Regina MARIA a României

Relele cunoscute sunt un lucru bun.

PLAUT

Semeni un gând, culegi o faptă; semeni o faptă, culegi un obicei; semeni un obicei, culegi un caracter; semeni un caracter, culegi un destin.

Nicolae IORGA

Numai pe gândurile noastre suntem pe deplin stăpâni.

Rene DESCARTES

Dacă toți oamenii ar ști ce vorbesc alții despre ei, nu ar mai exista nici patru prieteni în lume.

Blaise PASCAL

Ești ceea ce gândești.

Proverb chinezesc

Nu întotdeauna poți controla împrejurările. Dar îți poți controla propriile gânduri.

Charles POPPLESTONE

Cel care e însoțit de gânduri nobile nu e niciodată singur.

FLETCHER

În mintea unui om există mii de gânduri, pe care el nu-și dă seama că le are până nu le așterne pe hârtie.

William Makepeace THACKERAY

NU POT FĂRĂ NOI

Atrecut ceva timp... au trecut douăsprezece toamne, da, s-au schimbat multe lucruri în viața mea: mi-am cunoscut potențialul, am reușit să iubesc pe cineva, să mă lupt, să nu urăsc pe cineva. M-am maturizat și am început să văd lucrurile altfel. Am

înțeles că iertarea e pentru oameni puternici, iar pentru cei slabii – răzbunarea. Am înțeles că trebuie să investesc mai mult în ceea ce contează cu adevărat.

Îmi pare sincer rău, scump prieten, că te-am abandonat, că n-am mai ținut legătura, deși îmi

erai așa aproape sufletului. Mi-am dat seama că nu pot fără tine, nu pot fără sfânt și frumos, nu pot fără NOI!

Cu mare drag – a ta fidelă corespondentă

**Veronica ROȘCA, cl. a XII-a
Colibași, Cahul**

UN PARC DE POVESTE

*Veșnicia s-a născut la sat.
Aici orice gând e mai încet
Și inima-ți zvâcnește mai rar,
Ca și cum nu-ți mai bate în piept.*

Lucian BLAGA

De câte ori citesc aceste versuri, am impresia că autorul le-a scris în mijlocul parcului secular, plantat acum două veacuri, în preajma satului și a gimnaziului Miclești. În 1802 proprietarul moșiei Miclești, Andronachi Donici, a pus fundamentul unui splendid conac și a plantat în jurul lui un parc de stejari, conifere și arbuști de o frumusețe rară.

Noi, copiii din gimnaziul Miclești, ne considerăm norocoși că învățăm în clădirea fostului conac boieresc și admirăm zi de zi splendoarea acestui parc. Până azi se înalță stejarii și brazi falnici că niște oșteni, ce au stat de strajă copilariei și tinereții și zeci de generații din satul nostru. Dar nu suntem niște admiratori pasivi: în permanență avem grija

de parc, greblăm frunzele, săpăm și văruim copacii, plantăm noi copaci, arbuști și plante.

În anii 2016-2017 am lansat un proiect comunitar *File de poveste în parcul nostru*. Împreună cu meșterul popular Anatolie Butucel, noi, membrii cercului *Mâini dibace*, am instalat în parc mai multe statuiete din lemn – urs, veveriță, crăi din poveste..., care

parcă au dat viață parcului.

Ne mândrim cu faptul, că îngrijind parcul, înfrumusețându-l, ne aducem contribuția la păstrarea valorilor noastre naționale. Acestea, la rândul lor ne educă dragoste de neam și moșie, pentru a ne menține ca popor.

**Adriana ZAHARIA
cl. a IX-a
Miclești, Criuleni
Fotografii de autor**

URS

ACVILĂ

AI BANI, N-AI BANI...

CHESTIONAR

1. Ai banii tăi? Îi cheltui repede sau te gândești mult pe ce să-i dai?
2. Cum îi câștigi?
3. Unde-i păstrezi? Îi numeri des?
4. Îți amintești de primii tăi bani câștigați? Ce ți-ai procurat cu ei?
5. Pe ce lucruri nu-ți pare rău să dai bani?
6. Care este cea mai costisitoare achiziție făcută din banii tăi?
7. Cine, în opinia ta, cheltuie mai rapid bani, fetele sau băieții?
8. Se întâmplă să dai sau să ieși baniciu împrumut?
9. Dacă ai avea o sumă mare de bani, pe ce i-ai cheltui?
10. Îi s-a întâmplat ca din cauza banilor să ai disensiuni cu prietenii, cu familia?
11. Discutați cu profesorii sau colegii despre bani? În ce context?
12. Ce calități trebuie să aibă o persoană pentru a face mulți bani?
13. Îi-ai dori să devii om de afaceri? De ce?
14. Comentează afirmația: *Poți cumpăra cu bani o carte, dar nu și cunoașterea* (Autor anonim). Ce alte maxime despre bani îți plac?

CU DRAG DE DICTIONAR

Un dicționar este tot universul în ordine alfabetică, afirma scriitorul Anatole France. Dicționarul este un prieten devotat pentru fiecare dintre noi, indiferent de pregătire, limbă, cultură, deoarece cuprinde definiția cuvintelor, originea lor, un set de informații din multiple domenii ale științei și culturii, dar și traducerile cuvintelor în una sau mai multe limbi.

Noi am fost curioși, dragi cititori, să aflăm atitudinea voastră față de dicționar în chestionarul publicat în nr. 10, 2017. Iată mai jos răspunsurile voastre la o parte dintre întrebări...

1. În biblioteca mea am peste 15 dicționare, ele sunt explicative, de sinonime, de antonime, englez-român, rus-român, de neologisme, dicționar ortografic, de metafore, de paronime, de omonime, de arhaisme, de ortograme, de epitete și altele.
2. De obicei, apelez la dicționarul ortografic sau cel explicativ.
3. Eu cred că este foarte important să folosesc dicționarul, oricare ar fi el, nu e o rușine dacă nu știi sensul unui cuvânt și-l cauți în dicționar. Mai rușinoasă e ignorarea dicționarului.
5. Mi-ăș dori să am pe raft un *Dicționar encyclopedic ilustrat*.
6. N-am dăruit nimănui dicționare, aduc în dar, de obicei, literatură artistică.
7. Cele mai vechi dicționare sunt scrise pe tăblițe, cu scriere cuneiformă.
8. Când mă grăbesc, cel mai des folosesc dicționarul electronic.

Maria PLUGARU, cl. a VII-a
Bardar, Ialoveni

10. Cel mai lung cuvânt din limba română atestat în DEX conține 25 de litere – *electroglotospectrografie*. Deși există termeni medicali de peste 40 de litere prin tratate de profil, cel mai mare, având 44 de litere, desemnează o boală: *pneumonoultramicroscopicsilicovolcaniconioza*.

Alina CREȚU, 15 ani
Bălți

1. În biblioteca mea pot găsi diferite dicționare în limba română, însă cel mai voluminos este DEX-ul.
6. Î-am dăruit prietenei mele un dicționar englez de sinonime și i-a plăcut mult cadoul.
11. Am o prietenă care colecționează dicționare în diferite limbi.

Anastasia BLÂNDU, cl. a VII-a
Clocușna, Ocnița

2. Apelez la dicționar în fiecare zi, uneori și mai des, depinde de situație.

5. Pe raftul meu aş dori să am DEX-ul și un dicționar român-englez.

12. Sunt de acord cu afirmația lui André Maurois, deoarece rostim în unele cazuri niște cuvinte pe care nici nu știm la ce pericol ne pot expune.

Sorina GANDRABUR, 13 ani
Glinjeni, Soldănești

2. Apelez la majoritatea dicționarelor, dar cel mai des la dicționarul de motive și simboluri, pentru că mă ajută la comentarea unor opere literare.

8. Dacă nu găsesc cuvintele căutate în dicționarele mele, recurg la cele online.

9. SUA și Federația Rusă publică cele mai multe dicționare.

10. Știu că cele mai lungi cuvinte din limba română sunt din domeniul medicinei.

Emilia CIOCANU, 15 ani
Costuleni, Ungheni

1. În biblioteca mea am șapte dicționare: dicționarul explicativ, dicționarele de sinonime, antonime, locuțiuni, proverbe comentate, dicționarele român-rus, rus-român, englez-român, român-englez, italian-român.

5. Mi-ăș dori mult să am pe raft un dicționar spaniol-român, român-spaniol, deoarece îmi place această limbă și aş vrea să o cunosc.

6. Nu-mi amintesc să fi dăruit cuiva un dicționar, dar cred că e o idee bună, o voi face pe viitor.

8. Sigur că utilizez dicționarele electronice, pentru că sunt ușor de accesat, în plus, găsesc toate cuvintele în ele. În cele tipărite se mai întâmplă să nu le găsesc.

12. Afirmația lui André Maurois ne în-deamnă să folosim rațional cuvintele, deoarece ele sunt ca penele, odată ce le-ai aruncat în vînt, nu le poți strânge înapoi.

Cristina CODA, cl. a VIII-a
Puhoi, Ialoveni

Radmila POPOVICI

Poetă, autoare de texte și traduceri din rusă în română al unor texte pentru spectacole, musicaluri și operete. Născută pe 31 august 1972, în Florișoara Veche, Ungheni. A absolvit Școala Pedagogică din Călărași (1991) și Facultatea de Litere a USM (1996). A lucrat ca traducătoare, învățătoare, manager. Face parte din trupa de actori a Teatrului *Geneza Art*.

Volume: *Mi-s* (2008), *EvAdam* (2012); *a(l)ta* (2013), *Portativul cu pistriui* (2013), *Intimatum* (2014), *Iseult arrive* (2015), *Unicat* (2015), *Unique* (2016), *Urâta* (2016), *La laide* (2017).

Este membră a Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova și din România.

FETIȚA CU BUCLE CLATINĂ PRIMUL CURCUBEU ÎNCOLO ȘI ÎNCOACE

prea întărît

chiar dacă nu mai putea merge
bunica nu se prăbușea avea
un toiag lucios fără așchii
pe care îl ținea aproape
lăcrima însă la fiecare bătaie
în ușă
ce mai faci bunică
întrebam uneori mașinal
ea întorcea nu știu cum vorba
că tot noi ne plângeam tot noi
ajungeam cei mângâiați și slabii
ca puii de vrabie
e de ajuns să-i dai un colț de pâine
și câinele
rău până adineaori
îți va linge mâna va da
din coadă ori de câte ori
vei trece indiferent pe alături
duminica mă duce de mânuță
la bunica
raiul ei e tot acolo pe țol în iarbă
sub tufă de fragă de sub mărul
văratic zbârcit
azi s-a uitat mai lung la mine
n-o ajungeau mânile să-mi pună
o frunză de varză cu miere
pe piept
s-ău prea înmuiat
lumânările
s-ă prea întărît
cerul

vin zile

vin zile
când sperietorile vor arăta
ca niște supermodele
gata
să îmbrățișeze
oamenii de rând
atunci
păsările li se vor așeza
liniștite pe umeri

* * *

de după dealul ulmului
fetița cu bucle clatină
primul curcubeu încolo
și încoace strigă mamă
hai să-i impletim culorile
spicușor vreau să sar
cu coarda peste pădure
acum
cât brebeneii au ochi
să mă vadă tată de ce
au murit toate albinele
noastre mi-e teamă de
casele părăsite mamă
hai să-l ducem pe tata
la
zâna cea bună visa
fetița cu bucle ascultând
un cântec trist în leagănul
șapte color agățat
de doi stâlpi uriași
de lumină

cheală

plete de noapte de iarbă
cascade valuri cuiburi
din care nu ți-ai lua
zborul

un om striga la poartă
băiețele cheamă pe taică-tu

nu-s băiețel mi-ai țipat
lacrimele n-am mai ieșit
în drum toată vară tata
m-a tuns chilug pe cap
aveam numai nori

nici vorbă de fundițe agrafe
coafuri cocuri pe ascuns
îmi puneam părul
mamei tăiat greu
castaniu nu mă prindea
aveam gene și sprâncene
albe

codiță de mătă râdeau
de mine fetele boboc
suflă-n foc mă
porecleau băieții
plângeam
cu forfecuță tăiam în bucăți
visele flutură-plete

a doua zi mă tundeam
scurt măturam
după mine
ascultam ore în sir
nothing compares to you
de sinéad o'connor aşa
am îndrăgit cântăreața
cheală și albinoșii

în părul meu au dormit
lumina lunii cărtile citite
pe jumătate

orice poem
scris mă costă un
smoc de nervi
mai mic ori mai
mare

Violeta ZABULICĂ

în pădurea cu copaci cleioși

cu mama și tata prin
pădurea copacilor cleioși alegem
cărările vieții

ramuri drepte ramuri
strâmbă trifurcate
noduroase
frânte

tată îl vreau pe acela de sus
îl vezi cel mai de sus cu flori
transparente

dar nu-l ajung și nu are flori
e doar un ram
subțire

ba are și te rog să
mă urci la el

mamă tu îl vezi

văd ceva dar hai că
vor mai fi și altele

altele ca acesta nu vor
mai fi zic și ne-am
rătăcit

un om cu armă vrea
să tragă în noi cu ochi de lup
cu dinți de lup

îi bag mâna mea subțire

în gură
îi smulg limba
buboasă o strivesc cu piciorul
urlă ca mușcat
de șarpe

tata ne ia în brațe
pe mine și pe mama

eu continuu
să-l țintesc
cu privirea

arma omului cu ochi
de lup cade se descarcă drept
în ochiul lui drept
nimeni nu are dreptul
să tragă în noi

în pădurea cu copaci
cleioși mierea
înghite albinele
albinele își înghit
âcele âcele cresc
înțeapă aerul
speriat
aerul strigă noi
îl înghițim pădurea
încremenește

tată mai auzi inima
mamei

VENIȚI ACASĂ, MĂI COPII

Cântecul, pe versurile lui Grigore Vieru, cu titlul de mai sus, astăzi, este și mai actual ca acum mai bine de două decenii și jumătate, când a fost interpretat pentru prima dată de Gheorghe Țopă. În prezent aproape un milion de moldoveni sunt plecați la muncă peste hotare – în Rusia, Italia, Canada, SUA, Israel, Spania, Portugalia... În legătură cu această mare problemă demografică, i-am rugat pe elevii din clasa a VII-a de la Gimnaziul din Răscăieți, Ștefan-Vodă, să răspundă la întrebarea: *Dacă ați avea o putere magică, cum ați proceda pentru a întoarce acasă părintii, bunicii, unchii, verișorii... voștri plecați pe alte meleaguri?* Iată o parte dintre răspunsurile lor:

Marina JIORA: Să am banii necesari pentru a le achita biletul de întoarcere la baștină și, principalul, să le ofer locuri de muncă cu salarii atractive.

Nichita GAVRILOVICI: Dacă aș avea o putere magică, aș încerca să găsesc suficienți bani pentru a le face părintilor plecați peste hotare nenumărate cadori ca să le trezească mai multe sentimente de casa părintească.

Romina ZELINSCHI: Să învăț și mai bine, să ajung la conduce-re și să creez pentru toți părintii plecați locuri de muncă în Moldova, cu salarii decente.

Nadina BOGDAN: Mai întâi de toate, le-aș oferi bani părin-tilor mei să vină acasă când îmi doresc și să mă îmbrățișeze, deoarece o îmbrățișare căldă a ma-

mei e cel mai bun leac pentru orice boală.

Adriana TULCI: Aș veni cu un apel de întoarcere acasă a celor plecați în alte țări la toate posturile de radio și TV din țara noastră, să văd reacția guvernantilor. Totodată, le-aș arăta ușa pe dinăuntru acelor conducători de la noi care își bat capul doar de griji personale.

Iuliana LAZĂRI: În primul rând, aș crea multe locuri de muncă cu salarii bune, ca părintii să poată reveni în fiecare seară la cuibul lor.

Anastasia COJOCARI: Aș învăță și mai bine. Aș economisi orice bănuț.

Nicoleta CEBOTARI: Dacă aș avea acea putere, l-aș întoarce acasă pe bunicul meu plecat în

Rusia. Să pe celealte rude ale mele. Să pe totă lumea noastră din străinătate. Mi-i dor de ei. Dar mai întâi de toate, probabil, se cuvine să schimbăm mentalitatea la o bună parte dintre capii statului nostru.

Nichita TIMOTIN: Să ajung Președintele Republicii Moldova ca, zi și noapte, să mă gândesc le durerile poporului nostru, la relațiile bune cu toate țările lumii, dar nu la poftele mele personale și ale neamurilor mele.

Iana IVANOV: Aș cumpăra un avion să-i întorc pe părinți cu forță acasă. Poate din acest motiv, ei nu-mi fac o surioară.

Pentru NOI – Valerie TUDOR
Răscăieți, Ștefan-Vodă

ERRARE HUMANUM EST

✓ greși e omenește, dar a persevera e diabolic – astfel sună din latină aforismul de mai sus.

Deseori greșim cu toții, unii mai mult, alții mai puțin. Pe culmile acestui subiect am adresat următoarea întrebare elevilor din clasa a VI-a de la L. T. V. Alecsandri din orașul Călărași: *Cât de des vă recunoașteți greșelile voastre și cu cine le împărtășați?*

Mihaela VASILIAN: Oamenii învăță din greșelile făcute. Când greșesc, mi-e rușine să recunosc, dar cu timpul, totuși, o fac. Greșeala recent făcută este că am abandonat orele de pian. I-am spus mamei despe aceasta și ea m-a certat, dar s-a însemnat că am recunoscut.

Marina BEREGOI: Atunci când greșesc, îmi împărtășesc greșelile cu părintii, profesorii și cu cea mai bună prietenă, astfel devinând mai responsabilă.

Nadejda CIORAP: Recunosc că am greșit de multe ori, dar cea

mai mare greșeală a mea este plecsarea de acasă la prietene fără consimțământul părinților.

Nicoleta DELEANU: Recent am învinovătit o persoană de ceea ce ea nu a făcut, apoi am recunoscut, primind de la părinti pedeapsa binemeritată.

Ana IGNAT: Greșelile mele le împărtășesc cu părintii și mă străduiesc să le corectez și să nu le mai repet. Una dintre greșelile recente este că nu le spuneam părinților despre notele mici pe care le luam la școală.

Pentru NOI – Carolina COVCALIUC
Călărași

Alexandra SOLTAN: Eu cred că greșeala cea mai mare este atunci când încalci cuvântul părinților. Greșelile pe care le-am făcut le împărtășesc, de regulă, cu părintii și, uneori, cu prietenii. Recent, am spart vaza preferată a mamei, am recunoscut încrucișul acesta – ea m-a înțeles fără a mă ocără.

Axinia ZĂICICO: De fiecare dată recunosc că am greșit și îmi cer scuze. Până a-mi recunoaște greșeala nu mă simt bine.

Daniela LUNGU: Greșeala mea cea mai mare este că uneori nu le spun părinților adevărul și de fiecare dată îmi pare rău. Până la urmă, îmi recunosc greșelile.

COMPARAȚIA ADUCE EVOLUȚIE

Consider că e bine să te uiți în ograda vecinului, dar să o faci cu ochi buni și să-ți păstrezi felul tău de a fi sau de a face niște lucruri numai cum tu poți să le faci. Invidia, dar și dorința excesivă de a fi mai bun decât altul ne poate face să nu excelăm niciodată, din contra, ne poate cauza și unele dereglați psihice, ne spun specialiștii. Ar fi bine să știm când să ne oprim să ne mai comparăm cu cineva, ca să nu cădem în capcanele urii și ale invidiei. Cu cine și pentru care lucruri s-au comparat, ne spun elevii de la gimnaziul din Țareuca, Rezina.

Mirela CHITIC, cl. a VII-a:

Consider că e bine să te compari cu cineva. Acest lucru te ambiționează să evoluezi și să fii mai bun ca el. Mi s-a întâmplat și mie să mă compar cu o fată mai mare ca mine, atunci când ea a luat locul întâi la olimpi-

Octavian AFTENII, cl. a VI-a:

M-am comparat cu un coleg al meu de clasă, când el mi-a arătat enciclopedia lui nouă. Nu mi-a părut rău că nu o am, deși aş vrea să pot să-mi cumpăr una. Îmi pare bine că o să am

Mihai COTOVIȚCHI, cl. a VII-a:

M-am comparat cu un cântăreț și vreau să pot și eu să cântă ca el. De invidiat nu-l invidiez, din contra îl admir.

Dumitrița CEAPA, cl. a VII-a:

O singură dată mi s-a întâmplat să mă compar cu Iuliana Beregoi, cu siguranță o cunoaște o țară întreagă. Mă bucur pentru ea, o urmăresc pe rețelele de socializare și îmi doresc să o întâlnesc.

Gabriel STRELET, cl. a VII-a:

M-am comparat cu prietenul meu la note și la înțelepciunea pe care o are. Deoarece suntem cei mai buni cama-razi, nu pot să-l invidiez.

Cosmin DOLIŞINSCHII, cl. a VII-a:

Prietenul meu are un simț al umorului deosebit. Uitându-mă dintr-o parte, parcă aş vrea și eu să pot să mă joc așa cu glumele.

Ion BENCHECI, cl. a VII-a:

Întotdeauna mă compar cu profesorii mei. Îmi place că sunt amabili și responsabili.

MICI SECRETE

Fotografie: Mircea ANDREI

da de franceză. Nu o invidiez, ba chiar mă străduiesc să ajung ca ea.

Dan CORONCIUC, cl. a VI-a: Colega mea Mirela învață mult mai bine decât mine. Răspunde la lectii foarte des. Întotdeauna m-am comparat cu ea. O invidiez un pic și vreau să fiu ca ea.

posibilitatea să o folosesc și eu.

Dorin DUDNIC, cl. a VI-a: Mai de demult nu puteam merge repetate pe bicicletă și m-am comparat cu prietenul meu, Liviu, care o face foarte bine. Mi-a părut rău atunci că nu sunt ca el, dar astăzi am însușit să fac acest lucru bine.

**Pentru NOI – Olesea COSOI
Țareuca, Rezina**

Rubrică susținută de Larisa GURĂU, doctor în filologie, conferențiar universitar

VENI, VIDI, VICI

ETAPA a IV-a

Vă propunem să recitați cunoșcutele versuri și să răspundeți în conformitate cu itemii tradiționali:

*Vesela, verde câmpie acu-i tristă, vestejită,
Lunca, bătută de brumă, acum pare ruginită,
Frunzele-i cad, zbor în aer, și de crengi se dezlipesc
Ca frumoasele iluzii dintr-un suflet omenesc...*

I. Indicați autorul, titlul, compoziția și ciclul de poezii din care face parte fragmentul.

II. Explicați ideile și sentimentele redate în versurile de mai sus și identificați trei figuri de stil.

III. Stabiliți valoarea lexicală și gramaticală a lui -i din versul al treilea și dați exemple de enunțuri în care -i să aibă alte valori lexicale și grammaticale.

IV. Redactați un eseu în baza proverbului: *Pământul, cât de bun ar fi, fără lucrător rămâne sălbatic.*

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei.

Răspunsurile corecte la etapa I:

I. Moldova – *moldovean, moldoveni; Chișinău – chișinăuian, chișinăuieni; Călărași – călărășean, călărășeni; Orhei – orheian, orheieni; București – bucureștean, bucureșteni; Iași – ieșean, ieșeni; Bacău – băcăuan, băcăuani; Franța – francez, francezi; Ungaria – ungur, unguri; China – chinez, chinezi.*

II. Corectați (subliniați și scrieți corect) greșelile din enunțurile următoare:

1. Mă stăru (mă străduiesc, încerc) să nu întârzii la prima lecție.

2. Ea își aduce aportul (contribuie) la prosperitatea familiară (familiei, familială).

3. Acum un an în urmă (acum un an, cu un an în urmă) am fost într-o excursie.

4. La examene retrăiesc (am emoții, îmi fac griji) întotdeauna.

5. Elevii din clasa întâia (întâi) nu se atârnă serios (cu o atitudine neserioasă) față de lecții.

6. Numai ce (chiar acum) am primit (am luat) o hotărâre.

7. Unde nu m-aș duce (oriunde aş merge), observ că comit (se evită cacofonia) aceeaș greșală (aceeași greșeală).

8. În sala festivă (de festivitate) a avut loc o ceremonie solemnă (se evită pleonasmul).

9. Am vrut să dedic o dedicație (se evită tautologia), dar n-am dovedit (n-am reușit).

III. Alexei Mateevici – autorul poeziei *Limba noastră*. Strofele 1,2,5,8 și 12 sunt *Imnul național și oficial al Republicii Moldova*.

IV. STÂLPĂ NEAMULUI

Ce ar fi neamul dacă pământul, istoria și limba și-ar pierde valoarea?! Am deveni un popor fără trecut, fără prezent și fără viitor, un popor care nu stie de unde vine și încotro se îndreaptă.

De-a lungul veacurilor mulți domnitori viteji au luptat pentru integritatea și libertatea pământului străbun. Au găsit curajul și statornicia de a ține piept tuturor obstacolelor ivite în calea evoluției țării, deci pământul și istoria sa au o importanță fundamentală în cadrul constituiri neamului.

Limba română are, de asemenea, un rol esențial, reliefându-se inegalabilele creații, semnate de scriitorii noștri, întrucât doar prin intermediul lucrărilor scrise, prin cuvinte și expresii sonore este marcată spiritualitatea națională.

În concluzie, pot afirma că trebuie să ne prețuim limba, istoria neamului, pământul natal, deoarece prin intermediul lor suntem un neam împlinit, un neam ce va continua să dăinuie în fața trecerii timpului și prin acești stâlpi ai neamului ne regăsim liniștea, pacea și lumina sufletească, aşa cum afirma și Gheorghe Cornici: „Din neam în neam am răspândit lumină”.

Alina PLEȘCO
Orhei

Rezultatele etapei I:

39 de puncte și acumulat: Alina PLEȘCO (10,9,10,10), Orhei.

37 de puncte: Mihaela DODI (10,7,10,10), Orhei.

36 de puncte: Gabriela NEGRU-VODĂ (10,6,10,10), Vadul-Rașcov, Soldănești.

35 de puncte: Eudochia GORI (10,5,10,10), Corjova, Criuleni; Taisia TALPĂ (10,8,8,9), Mihaela TALPĂ (10,6,10,9), Bălănești, Nisporeni.

Continuare în pag. 24

SOL LUCET OMNIBUS

ETAPA a IV-a

1. Unele mamifere au atât somnul hibernal, cât și cel estival. La care specii este întâlnit acest fenomen? Explicați succint.

2. Ce plante sunt considerate drept ghizi turistici vegetali?

3. Explicați noțiunea *limbaj chimic* în lumea necuvântătoarelor. Descrieți câteva exemple.

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei.

Răspunsurile corecte la etapa I:

1. Păsările sunt animale homeoterme sau, cum le mai spune popular, „cu sânge Cald”, ele își păstrează temperatură internă constantă. Păsările pe parcursul evoluției au reușit să-și dezvolte strategii de a se adapta la variațiile termice externe.

Vom trece în revistă câteva dintre ele:

a) corpul păsărilor este acoperit cu pene, dar sub ele cu un strat de puf, prin care își formează un strat de aer Cald la nivelul pielii, așa-numite pungi de aer, care le ține de Cald.

b) temperatura corpului este mai mare decât la alte animale homeoterme, este de circa 380-400°C;

c) picioarele sunt acoperite cu solzi cornosi și au capacitatea să-și contracteze vasele sangvine, care împiedică pierderea căldurii;

d) își fac rezerve de grăsimi subcutanate de cu toamnă;

e) adoptă o anumită poziție a corpului pentru a menține și a nu irosi energia;

f) se adună în stoluri sau grupuri pentru a menține temperatura corpului;

g) pe parcursul nopții intră într-o stare de toroală, amortire, cu metabolismul redus.

2. Privind de la distanță, toate lanurile de cereale, în prima fază de vegetație, în stadiul de plantul și până la formarea inflorescenței, arată aproksimativ la fel. Dar sunt câteva caractere morfologice prin care le putem deosebi:

La grâu în faza de vegetație, frunzulițele sunt verzi, ca iarba, fără perișori și nu prea late, iar portul plăntușelor este ridicat.

La secară, frunzele au culoarea roșie-violacee, apoi devine verde-albăstruie, sunt plușate (acoperite cu perișori fini, abundenți), mai late decât la grâu, iar baza plăntușelor are culoarea roșcată-violacee.

La orz, frunzulițele sunt late, cu marginile ondulate, fără perișori, de culoare verde-închis, iar cele bazale sunt aplecate spre pământ, în general plăntușele de orz sunt mai viguroase.

La ovăz, frunzulițele sunt mai late decât la grâu, cu culoarea verde-deschisă, iar portul plăntușelor este drept ridicat.

La zona de trecere dintre teacă și limbul foliar se găsesc anexele foliare, respectiv urechiușele și ligula. Caracteristicile urechiușelor și ligulei ajută la recunoașterea cerealelor înainte de apariția inflorescenței: grâul are urechiușe de mărime mijlocie și adesea cu perișori pe margini, iar ligula este mijlocie; secara prezintă urechiușe mici și glabre, iar ligula este scurtă și retezată, franjurată în parte superioară; orzul are urechiușe mari, care încunojară tulipina aproape pe jumătate din circumferință, în schimb are ligula redusă; ovăzul are frunze lipsite de urechiușe, dar cu ligula foarte dezvoltată, dințată pe margini.

3. Dacă am lăsat câteva alimente ori fructe într-un loc umed și călduț, în scurt timp vom observa apariția unor pete pufoase albe sau negre pe ele. Privite la microscop, aceasta arată ca o pânză de fibre incolore, unele dintre ele la un capăt au niște globulețe negre ce conțin spori. Ce sunt acestea? Acestea este mucegaiul, mai bine zis sunt ciuperci zigomicete sau ascomicete.

Mucegaiurile se răspândesc în natură prin spori rezistenți la uscăciune, formă în care se mențin în stare viabilă ani de zile. Mucegaiurile au un echipament enzimatic foarte divers și eficace, ele pot ataca aproape orice fel de substrat organic. Ele pot provoca putrezirea umedă și uscată. În general, fructele sunt invadate de mucegaiuri ce distrug, local, pericarpul, permitând pătrunderea în interiorul fructului a germenilor de suprafață.

Iată câteva dintre ele: *Mucor mucedo*, mucegaiul alb al păinii, este cel mai comun și se formează ca o pâslă albă și densă, care acoperă suprafața. Este ușor de recunoscut tocmai datorită culorii albe și aspectului său ca de vată alb-gri; *Mucor racemosus* – mucegaiul negru, agent de putrezire a fructelor și legumelor. *Aspergillus* este un mucegai verde, foarte des întâlnit în natură – pe porumb, nuci sau paie, dar și pe suprafața unor alimente precum pâinea sau cartofii; *Cladosporium* are o culoare neagră-brună și apare pe textile sau pe suprafețe lemnoase; *Penicillium* provoacă putrezirea umedă verde, poate fi de culoare verde, dar și albastră și apare, de obicei, fie pe fructe, și legume, fie pe suprafețe din locuință – pereti, tapet, covoare, colțurile subsolurilor; *Alternaria* este cel care provoacă pete maronii la nivelul frunzelor și al fructelor și a.

Continuare în pag. 25

DUNAREA DIN FAȚA CASEI MELE MI-A PREDESTINAT MAREA POEZIE

DE VORBĂ CU NICOLAE JELESCU, ACTOR,
DIRECTOR ARTISTIC AL TEATRULUI POETIC ALEXEI MATEEVICI

Născut la 29 august 1957 la Cartal, Reni, Ucraina, Nicolae Jelescu absolvăște în 1979, la Chișinău, Institut de Stat al Artelor. După stagiul militar, debutează la Televiziunea Publică în calitate de regizor și actor, după care în 1982 începe să colaboreze cu Teatrul Poetic Al. Mateevici, fiind până în prezent una dintre vocile remarcabile ale acestei instituții artistice, unică în spațiul cultural european. Maestru al Artei.

— Gândiți prin vers? De la ce vârstă?

— Din fragedă copilărie, în casa noastră se ascultau momentele poetice la Radio România Actualități. În fiecare seară, la ora 22, la un radio vechi, tata ne punea pe toți să ascultăm zece minute de poezie. Nu pricepeam mare lucru pe atunci, dar începutul poftă vine măncând și am început să îndrăgesc poezia, iar prin clasă a șasea știam *Luceafărul* pe dinăfară. De la radio am auzit despre numele mari, sonore ale neamului nostru, apoi, venind la Chișinău, am început să le cau și să le studiez. La maturitate, am dat de marele poem dramatic al lui Eminescu *Andrei Mureșanu*, artleria grea a poetului, și iar l-am învățat cap-coadă.

Invitația la Teatrul Al. Mateevici din partea lui Andrei Vartic, unde se monta spectacolul *Pânze la orizont* pe versurile lui Pavel Boțu, mare poet, după mine, a constituit primul meu impact cu scenă și poezia.

— Mai este loc de poezie astăzi? Ne salvează ea cumva de rutina zilnică?

— Astăzi mai mult ca oricând... Să știi că poezia e un mare roman. Nu reușim în timpul acesta atât de vîtrez să citim romane de patru sute de pagini, dar o poezie de patru strofe își face loc în fiecare zi în sufletul nostru, îmboogățindu-ne mult.

— De unde pornesc cărările vietii Dvs.?

— De la Dunăre. De la Dunărea mea, pe care întotdeauna am divinizat-o. M-am lăudat și am strigat în gura mare: voi nu aveți Dunăre, eu am; voi nu aveți munti, eu îi am... În fața casei mele curge Dunărea, apoi se înalță muntele Măcin. Nu cred că există vîtă, darmite oameni, să nu aibă plăcerea să se afle în acele locuri, să se bălăcească în bălțile și ghioulurile noastre. Partea aceasta de pământ românesc este o Venetie: insule, apă cât cuprinzi cu ochii, sălcii... Ce să zic?! — un mare norocos să mă fi născut acolo.

Fotografie din arhiva personală

Și, sigur, pe cărările vietii mele cu mers încainte părinții mei și le-au măturat puțin, pentru că, după ce am plecat din sat, nu a mai avut cine să-mi bătătoarească cărările și... mi-am făcut eu drum prin viață încet-încet.

— Cine vă mai întâmpină în satul natal? Ce amintiri din copilărie vă cheamă acasă?

— Acum mă întâmpină sora mea și... două cruci. Amintirile din copilărie mă duc cu gândul spre nostalgiei, spre bucurii, spre o povătă nebună de a trăi. Toate încap în copilărie: de la lacrimă până la cea mai mare bucurie, râsete, zâmbete... Au fost multe lucruri frumoase, dar și lucruri triste, dar, fiind copil, tristețea trece nu știu cum mai ușor, și oricum reținem bu-

curiile vietii, scăldatul în Dunăre, prinsul șerpilor, năzdrăvăniile pe care le făceam alergând după apusul de soare.

— Când vă gândiți la satul natal, ce vă apare în fața ochilor?

— Părinții mei: tata, care era pescar pe Dunăre, și mama mea. Orizontul pe care îl vedeam din fața casei noastre îmi întindea dinainte alt cer și întotdeauna vream să ajung acolo: mi se părea că se întinde un cort mare, dar, de fapt, la o azvârlitură de băț se afla România, iar eu eram mereu cu ochii într-acolo. Am simțit românește din moment ce în casă se vorbea o română pe care nu o veți întâlni în altă zonă pe aici. Locuitorii din satele românești din sudul Ucrainei și-au păstrat limba curată, vorbind corect românește, iar această stare m-a înaripat mai apoi, mi-a decis oarecum cursul firesc al vietii.

— Ați fost un copil cuminte?

— Ascultam ce mi se spune, dar întotdeauna făceam cum credeam eu de cuviință, chiar dacă greșeam. Și acum fac la fel, nu intru în cărdășie sau în ceartă cu cineva: ascult — îmi place, fur; nu-mi place — fac cum știu eu. Dar, dacă e vorba de altă ascultare, nu puteai cu tata să te pui; cu mama însă mai negociam.

— Cum a început să se manifeste pasiunea pentru teatru?

— Eram prin clasa a doua când am urmărit Barbu Ștefănescu Delavrancea, *Trilogia: Luceafărul, Vîforul și Apusul de soare*. Nu vă imaginați cum așteptam seara! Făceam tot ce îmi spunea mama sau tata numai că să pot merge la vecinii mei, care aveau televizor.

— **Teatrul poetic e un altfel de teatru?**
— E un teatru complex. Actorii care vin în teatru de poezie trebuie să cânte bine, să danseze la fel de bine, să aibă o dicție articulată, o rostire românească. E un teatru specific, de altă natură, unde din poezie se țese o fabulă, o piesă de teatru. Cel mai greu este să lucrezi la scenariul unui spectacol de poezie. Însă cine se îndrăgostește de poezie, acela merge acolo Sus cu ea.

— **Care sunt cele mai importante spectacole de poezie din cariera Dvs.?**

— În la fiecare spectacol de-al meu, dintre care șapte monospectacole de poezie se păstrează în Televiziunea Publică, două fiind preluate și în teatru. Primul meu monospectacol a fost G. Bacovia, I. Minulescu *O țară tristă plină de humor*, după care a venit *Dumitru Matcovschi*, apoi Al. Macedonski cu *E vremea rozelor ce mor*, *Un strigăt în doliu* după tabloul dramatic Andrei Mureșanu al lui Eminescu, L. Blaga *Prea lungă-i noaptea pentru o singură viață* etc.

— **Cât de multe minuții vă pregătiți înainte de a ieși în fața spectatorilor?**

— Contează în primul rând starea mea de grație. Ultimele minute până a face primul pas pe scenă, când rămân cu mine, involuntar vine și *Doamne ajută!* Respectul față de spectator este enorm, de aceea nu-mi permit să ies cum o fi. Dacă trebuie să fie cămașa călcată, ea trebuie să fie călcată, altfel nu mă simt bine; dacă trebuie săvîță asta de păr să stea aşa ca să nu se vadă chelia, trebuie să ai grijă de orice detaliu. Altfel spectatorul nu te mai crede.

— **Ce determină reușita unui spectacol?**

— Absolut totul: un joc actoricesc bun; o poezie valoroasă înghesuită într-un decor neadecvat strică, lumini, costume – total trebuie impletit, sudat, gândit... Actorul creează pentru tine o lume, fiind un purtător de cuvânt.

— **Cât de mult contează energia publicului pentru un actor?**

— Nu credeam înainte în energia aceasta, apoi m-am gândit de ce un spectacol iese foarte bun, iar altul mai puțin bun... Sunt spectacole când reușești să zbori, ci o plăcere deosebită, nestăvilită de a juca, simți cum spectatorul vine spre tine. Dar ci momente când dai, împingi, depui efort, faci tot posibilul să vibreze și... tot acolo rămâi. Uite, asta se pare că este energia publicului.

— **Colaborarea cu Grigore Vieru a dat roade sensibile frumoase pentru publicul spectator...**

— Prima poezie pe care am învățat-o pe de rost și acum o recit copiilor: *Mama pâine albă coace/ Noi zburăm voios...* Grigore Vieru a fost un pilon puternic pe care s-a ținut Republica Moldova. Fiind împreună într-un turneu la Brăila cu ceva timp înainte de marea tragedie, poetul mi-a zis că își dorește un CD cu poezile sale recitate de mine. Am făcut selecția, după care mă rugase să mai așteptăm nițel, deoarece urmă să apară la Iași carteau vietii sale, *Taina care mă apară*. Din păcate, nu a apucat să se bucure de acest CD. M-am consolat cu gândul că un poet trăiește atâtă timp cât este cufuzit.

— **Ați avut noroc de profesori, declarând că ati avut modele veritabile. Cum au fost profesorii Dvs.?**

— Cei mai mari profesori ai mei au fost Ion Caramitru, Florian Pitfiș, Leopoldina Bălănuță, Vale-

ria Seciu, George Calboreanu. În Basarabia nu am avut școala recitară poeziei decât pe alocuri: Valeriu Cupcea, Ion Ungureanu etc. Eu mă racordam „dincolo”, inspirându-mă. Ion Caramitru mi-a dat aripi; vrând să-l ajung, și astăzi alerg din urma lui. A fura în meseria noastră înseamnă a învăța.

— **Cum reușiti să memorizați atâtă poezie?**

— Cred că mi-am antrenat memoria învățând pe de rost încă din copilărie. Cu vîrstă nu se mai leagă atât de bine, dar am înșușit un sac mare, plin de poezie pe care încă nu am adus-o în scenă.

— **Medaliile și ordinele își au rostul în viața unui artist?**

— Nu am alergat niciodată după ele. Pentru mine e foarte important ce zic critica de teatru și spectatorul.

— **Poezia pentru copii se selectează mai greu sau mai ușor?**

— Copiii sunt cei mai mari critici, deoarece nu știu să trișeze: dacă nu le place, nu le place. Educarea copiilor prin poezie e un proiect didactic de lungă durată. Sunt foarte receptivi la versurile armonioase: la început îi iau cu poezia Constanței Buzea, apoi evadăm în lumea lui Topîrceanu, Eminescu, Ștefan Augustin Doinaș...

— **Ce pasiuni aveați în copilărie?**

— La sat nu prea aveau copiii pasiuni într-ales, deoarece munca agricolă le ocupa mult timp. În minte că luam bicicleta și mă porneam pe malul Dunării până la Satul Nou, vorbeam cu mine, visam... Îl rugam pe tata să mă ia cu el la pescuit, în larg. Contopirea cu natura cred că ne educa, dar ne și relaxă: ghioul cu rate, gâște sălbaticice, lebede, nuferi și adierea vâslelor.

— **Mai țineți minte prima dragoste?**

— Primul fior al dragostei l-am simțit în copilărie prin clasa a patra, cred, când mi-a zvâcnicit ceva în piept. Din păcate, fata se pierduse, iar eu în minte că nu am putut dormi multe nopți, visând-o. Sentimentul profund de mai apoi nimeni nu poate să-l definească: nu se vede, ci se suferă, se trăiește.

— **Ce faceți în timpul liber?**

— Sincer, nu prea am timp liber, dar mă bucur că alerg de colo-colo. Vorba lui Geo Bogza: *Moarte alerg cu brațele deschise spre tine să nu mă ajungă din urmă bătrânețea*.

— **Ce mesaj aveați pentru tânără generație, împărtimită de frumos, de poezie?**

— Dragii mei, nu ne naștem învățăți! Creșteți intelectual învățând marea poezie, pentru că ea purifică și înalță. Râvnii esența frumosului și a sacrului! Faceți tot ce vă stă în putere ca să nu vă transformați în roboți. Aveți grijă de sufletele voastre și al celor din jur, cultivând frumusețea din voi. Soluția acestor provocări ne este la îndemână și o putem obține prin lecturi valoroase și originale.

— **Ce gând sau poezie ați selectat pentru finalul acestui interviu?**

— Geo Bogza: *Orice om pe care nu pot să-l iubesc este pentru mine un izvor de adâncă tristețe./ Orice om pe care l-am iubit și nu pot să-l mai iubesc, înseamnă pentru mine un pas spre moarte./ Atunci când n-am să mai pot iubi pe nimeni, am să mor./ Voi, cei care știți că merități dragostea mea, aveți grijă să nu mă ucideți.*

Rubrică îngrijită de Leo BORDEIANU

MAGIA SĂRBĂTORII

*S*ărbătoarea Nașterii Domnului este așteptată cu drag de toată lumea. Copiii însă văd în ea un eveniment aparte. În acest sens, vă propunem un fragment din amintirile lui Octavian Păler despre *Crăciunul copilăriei sale*: „Dar în lumea înăpoiată din Lisa (spun „înăpoiată” deși știu că autenticitatea nu depinde nici de progres, nici de cultură) există ceva ce nu mai întâlnesc azi. O stare specială de Crăciun. O magie care dispără când locul sincerității e luat de agitație. Crăciunul de care îmi amintesc eu avea ceva tainic, ocult (adică, „ascuns”, nu ceea ce înțelegem acum prin „ocult”). Crăciunul de azi e lipsit

de mister. A devenit petrecere. Când văd la televizor buluceala din supermarketuri, nu mă pot împiedica să îmi spun că nașterea lui Iisus a ajuns și ea o afacere”. Ce taină, ce mister pot găsi în acest Crăciun împărțit între urări conventionale și publicitate? Vă spun sincer, pe mine mă lasă indiferent. Sau, chiar, mă obosește.

Nu cred că e vorba doar că la bătrânețe memoria înfrumusețează începurile, dându-le un sens pe care nu l-au avut, poate, și că nouățile par terne. În Lisa existau colindători adevărați. Chiar dacă nu pronunțau bine unele cuvinte. Poate, mai există și acum. Nu știu. Dar mă îndoiesc.

Nu v-aș putea relata niște întâmplări similare celor povestite de Creangă, dar liniștea care domnea în casa noastră, la Crăciun, mi-o amintesc bine. Totul era curat. Și la propriu. Mama spălase podelele cu lesie și pusese ștergare noi în jurul icoanelor. Tata citea, iar focul din „ploață”, cum se cheme sobă dreptunghiulară de tuci, duduia monoton. Crăciunul de azi are ceva strident, care iese din ritual. Uneori mi se pare aproape indecent prin excesiva lui hărțălaie. Invers, dacă acceptați să socotiți „magică” o liniște în care nu se întâmplă nimic deosebit, dar îți oferă totul, n-am nimic împotrivă”.

CALENDAR CREȘTIN-ORTODOX FEBRUARIE

- 4 Duminică Fiului Risiitor. Sf. Apostol Timotei.
- 11 Duminică lăsatului de sec de carne. Sf. Sfințit Mucenic Ignatie Teoforul.
- 15 ÎNTÂMPINAREA DOMNULUI.
- 18 Duminică lăsatului sec de brânză. Sfânta Muceniță Agata; Sf. Irh. Teodosie; Sf. Mc. Macarie.
- 19 Începutul Postului Mare.
- 25 Duminică I din Post (a Ortodoxiei).

Rubrică susținută de Daniela PREAŞCA

RECREREA

*E*nциклопедия spune că *recreerea* este perioada de timp care nu este dedicată activităților profesionale, casnice, de afaceri sau educaționale și este o perioadă de odihnă activă după acestea. Diferența dintre activitățile recreative și cele obligatorii sau necesare nu este strictă și depinde de fiecare persoană, așadar, a cântă, a dansă, a găti pentru unii poate fi o activitate făcută în scop recreativ, în timp ce pentru alții aceasta poate fi o sarcină profesională. În timpul liber multe persoane sunt preocupate de pasiuni, tabieturi. Odihna activă este un timp esențial pentru păstrarea sănătății fizice și psihice.

Trebuie să alegi acea activitate pe care o găsești cea mai potrivită pentru creșterea ta, care îți produce fericire și mulțumire, dar și care îți reușește bine. Vei irosi calitățile din tine dacă le vei „încărca” cu activități numeroase la care alergi din oră în oră. Chiar sunt recomandări pentru copiii mai mari de șapte ani să practice două activități extrașcolare pe săptămână. Când vorbim despre copiii mai mari, în preadolescență și adolescentă, activitățile extrașcolare trebuie să le facă plăcere și să le servească chiar drept recompense (câștigă premii, medalii, olimpiade, concursuri, diplome).

Ce ocupăție să practici astfel încât aceasta să fie foarte plăcută, dar și accesibilă:

1. Lectura sub orice formă și din orice sursă.
2. Călătoriile și explorările în propria localitate (parcuri, păduri, în zonă (muzee, clădiri istorice și arhitecturale), în propria țară (peșteri, chei, lacuri, coline) și, după posibilitate, în afara țării).
3. Muzica – frecventând niște ore de vocal, cor, instrumente muzicale sau ascultând stiluri preferate de muzică.

Alexandru DIMITROV

4. Scrierea de versuri, melodii, romane, jurnal personal sau blogging, articole în presă sau publicații.

5. Sportul pentru amatori sau de performanță este o ocupăție ce aduce o stare de sănătate, satisfacție și chiar venituri.

6. Pictura, olăritul, lemnăritul, sculptura, fierăritul sunt nu doar ocupății, dar și meșteșugărit, ce îți vor oferi un viitor asigurat.

7. Învățați limbi străine fie cu ajutorul profesorilor, fie și din multitudinea de programe gratis de pe internet.

8. Gătitul, cusutul, pescuitul, grădinăritul, creația animalelor sunt doar unele ocupății pe lângă casă care ne oferă șansa de a deprinde niște abilități practice ce îți vor prinde bine.

9. Activitățile de voluntariat pot fi organizate în grup, dar și la inițiativă proprie: strângerea gunoiului, ajutorul acordat oamenilor în etate, meditații pentru copiii mai mici sau mai slabi, vizitarea profesorilor.

mod special. Toată lumea se contine de râs, numai Mamașa nu rădea. A lucr-o sub tutela. A fost prima în troică noastră.

— Deci, ciazind de condițiile tale de eliberare, armeanca să-aprins foc. Să?

— Administrația a cedat. Mi-s-a permis să înnoptez în lagăr, cu condiția că, în zori, cu primul cutobuz, cu care vin gardienii... Ce să vă mai spun! Baracca noastră nu a dormit toată noaptea. Abia atunci am înțeles ce înseamnă solidaritatea duhului feminin în legături. Două scrisoare, una adresată mamiei și cealaltă, firește, lui Săsa Ogea, moștui celuilor neastămpărat ce nu și găsește loc sub șapcă.

Înainte de a le ascunde, am fost pusă să le învăț pe de rost, în caz că voi fi scuturată și mi le vor luce. Mi s-așoptit pe unde să mă adresez și din partea cui, deveniție de un cizitor. Cum să grăsesc casa Annei Karenina fără să întreb de nimene, ce să spun, ce să transmit, în ce fel să comunic căt mai grabnic încolo în lagăr rezultatul călătoriei, pentru că, dacă, Domnne fereste, nu ne vei îndeplini misiunea, dacă, Domnne fereste, vei intărzi cu rezultatul sau nu nici vei comunica... Atunci vei fi pentru noi SUKA, și s-așoptit printre dinții. Anait, și ochii îi scopărău de mânie cum nu o mai văzusem.

Suka, adică „cătea”, era cea mai groznică infierare acolo în lagăr. Armeanca o folosea foarte rar, în cazuri cu totul excepționale, în schimb, cea care era pecetuită de către Anait că fiind SUKA era ca și cum ar fi fost desfășurată total, fizicește și morădicește.

În zori, când a venit primul autobuz, cu gardieni și cu servotarele din bucătărie, am ieșit pe poartă lagărului și trei săptămâni a tăinut drumul în Altai...

— E atât de departe? Că altăiul cela, după cîte săiu, e tot în Siberia...

Sudul Siberiei, cea mai în-departă regiune a Siberiei, la granița cu Mongolia. Nici decât să te uiți pe harta unde-s munții Urali și unde sunt munții Altai. Dar, firește, nu e vorba doar de distanță. Detinutii, după eliberare, au prescris pentru destinație, directia și timpul deplasării. Eu însă, în loc de-a merge spre orpus, spre Bucovina, mă duceam spre răscrît, în munții Altai. De astă mergeam mai mult noaptea cu marfare, ocolind în fel și chip militienii...

— Nu te-ai prins?

— Mă prindeau, minteaam, fugeam, și ei iată mă prindeau... Am cînjos la casa Annei Karenina într-un amurq, când începușeră să se aprinde luminile în orașelul celăi de poalele muntilor. Casa Annei Karenina s-a dovedit a fi o casă masivă de bârne, nălăț, cu

geamuri căt un stat de om. Că mai peste tot în amii cîea de după război, nici gard, nici portiță.

O vreme am stat foarte îngrijorată, pentru că peste tot se opriind lumiini, iar în casă Annei Karenina nu se opriudea lumina. Când, într-o locuitate, peste tot se aprind luminile, iar una din case rămăne cu ferestrele întun-deau lumiini, tot în amea lumina. Totuși, prin felul cum s-a argezat, cum și-a aruncat picior peste picior, lăsa de bănuit că nu este el un simplu ardunaritor al moldovenilor și arduș din toată țara. Totuși, prin felul cum s-a argezat, cum și-a aruncat picior peste picior, lăsa de bănuit că nu este el un simplu ardunaritor de sticle goale prin porcuri. În felul cum își fuma mășcări, în felul cum își fuma tigara ținea ceva din tinuta de militar. De, mi-am zis, războiul nu

BUCOVINEANA

— E atât de departe? Că altăiul cela, după cîte săiu, e tot în Siberia...

Sudul Siberiei, cea mai în-departă regiune a Siberiei, la granița cu Mongolia. Nici decât să te uiți pe harta unde-s munții Urali și unde sunt munții Altai. Dar, firește, nu e vorba doar de distanță. Detinutii, după eliberare, au prescris pentru destinație, directia și timpul deplasării. Eu însă, în loc de-a merge spre orpus, spre Bucovina, mă duceam spre răscrît, în munții Altai. De astă mergeam mai mult noaptea cu marfare, ocolind în fel și chip militienii...

— Nu te-ai prins?

— Mă prindeau, minteaam, fugeam, și ei iată mă prindeau... Am cînjos la casa Annei Karenina într-un amurq, când începușeră să se aprinde luminile în orașelul celăi de poalele muntilor. Casa Annei Karenina s-a dovedit a fi o casă masivă de bârne, nălăț, cu

geamuri căt un stat de om. Că mai peste tot în amii cîea de după război, nici gard, nici portiță.

O vreme am stat foarte îngrijorată, pentru că peste tot se opriind lumiini, tot în amea lumina. Totuși, prin felul cum s-a argezat, cum și-a aruncat picior peste picior, lăsa de bănuit că nu este el un simplu ardunaritor al moldovenilor și arduș din toată țara. Totuși, prin felul cum s-a argezat, cum și-a aruncat picior peste picior, lăsa de bănuit că nu este el un simplu ardunaritor de sticle goale prin porcuri. În felul cum își fuma mășcări, în felul cum își fuma tigara ținea ceva din tinuta de militar. De, mi-am zis, războiul nu

de mult a trecut, am fost cu totii militari... Spore deosebite însă de noi, beativul cîea, prin intonacă, prin felul cîea de a dura conversația, avea ceva de militar de carieră.

— A nouămu devuică cu domum om hac, oțvergurăușis? Ona plachet? — Dar de ce domnișoara și-a întors față? Nu curvă plângere? — Hem, ona ne plachet. — Nici o grija, nu plângere.

— Nu, smotri u menia. Neluția obițijătă devușek. Esto nîzko și nedostojno. Tă Moldavannin? — Veli să te porti frumos cu ea. Să ofensezi o domnișoara e un lucru josnic și nedemn pentru un bărbat. Ești moldovean?

— Moldavannin. — Moldovean. — Într-adevar, apoi doi ani de studii la Moscova.

— Dăi papiroșu. — Îmi dai și mie una. A stat o vreme la îndoială, să căldăture sau mai bine să-si vadă de drum.

— Besedute? — Stăti la sfat? — Možno ja k'vam podseydu? / Mă pot oseza lângă voi? — De, pălăvră-Saditește. Skameika dinină. De aceea și există bănci în parcuri, că să incapă toti pe ele. Băeturile ieffine și caracterul primitor al moldovenilor ii arduș din toată țara. Totuși, prin felul cum s-a argezat, cum și-a aruncat picior peste picior, lăsa de bănuit că nu este el un simplu ardunaritor de sticle goale prin porcuri. În felul cum își fuma mășcări, în felul cum își fuma tigara ținea ceva din tinuta de militar. De, mi-am zis, războiul nu

de mult a trecut, am fost cu totii militari... Spore deosebite însă de noi, beativul cîea, prin intonacă, prin felul cîea de a dura conversația, avea ceva de militar de carieră.

— A nouămu devuică cu domum om hac, oțvergurăușis? Ona plachet? — Dar de ce domnișoara și-a întors față? Nu curvă plângere? — Hem, ona ne plachet. — Nici o grija, nu plângere.

— Nu, smotri u menia. Neluția obițijătă devușek. Esto nîzko și nedostojno. Tă Moldavannin? — Veli să te porti frumos cu ea. Să ofensezi o domnișoara e un lucru josnic și nedemn pentru un bărbat. Ești moldovean?

— Moldavannin. — Moldovean. — Într-adevar, apoi pe cîntuci. — Belomor. — Dăi papiroșu. — Îmi dai și mie una.

— A stat o vreme la îndoială, să căldăture sau mai bine să-si vadă de drum.

— Besedute? — Stăti la sfat? — Možno ja k'vam podseydu? / Mă pot oseza lângă voi? — De, pălăvră-

— Dăi papiroșu. — Nu stiu. Încă nu am făcut cunoștință.

— He знаю. Ми еще не познакомились? — Nu stiu. Încă nu am făcut cunoștință.

— He morocă голову. В два часа ночи, в пустом парке, сидя на одной скамейке, и еще не познакомились?!... — Nu bate capul. În miez de noapte, într-un parc pustiu, stau în doi pe o bancă și nu au făcut încă cunoștință...

— A vor представите себе... /
— Немору такое себе представи.

Если еще не познакомились, почему сидите на одной скамейке?

В парке пустых скамеек полно... /

— Іа тे uită. Dacă nu sunteți cunoscuti, ce vă face să stati pe aceeași bancă? Parcul e plin de bănci libere...

— Вдвоем теплее. А к утру придет холода... /— In doi e mai bine. Nă ţinem căld umul altuia, pentru că spre ziua cam trage frigul...

Necunoscutul, pe neașteptate, a ofărat.

— Это верно. Тянет холодком. Дай еще папиросу. От них тепла мало, но табачный дым, друг ты мой, сам табачный дым, это дым отечества, который, друг ты мой... /

— Asa e, trage frigul. Mai dări astea mai deloc, dar fumul dragul meu prieten, acest fum al Patriei, cum ar fi cândva Poe- tul.

Voi să mai adauge ceva,

dar, pe neașteptate, l-a prins tusea. O tuse grea, adâncă, cu urcări și coborări. A dat din mână pogubă, să ridicat, să-l plasa și, pas cu pas, să tot

safir am avut și care ar putea fi sensul acestei vizite neașteptate.

— Crezi că e de acolo? — Mai începe îndoială! — Si cum ce-ar vrea el de la noi, în afară de tigări?

— Ceea ce voie, și obținut.

O spovedanie dramatică între- rupătoră, mai ales noaptea târziu, într-un parc cu lumină putină, e

înfrățită de refuz. Pe de altă parte,

nici spovedanice care nu ar fi fost dusă la capăt nu se poate considera odevărată spovedanie. Iar dacă o bătrănească amintitoră în proprie sale amintiri, tu, bărbat, fiind călătruri, să nu-i dai o mână de ajutor, aşa că să-şii poată continua spovedania până la capăt?

— În sfârșit, ei cu ale lor, noi cu ale noastre. Să revenim la Anna Karenina, cea de la poalele muntilor Altai. Cum de-a nimeni în lagăr? Ce-a pățit?

— E povestea lungă, și acumă e târziu. Poate o lăsăm bătă?

— Nu. Mergem până la capăt.

Altăel, întărirea noastră nu are rost.

A stat o vreme în tăcere, împreună cu toată lumea, și-a revenit și ei. Mai cărăsa era ziuă contabilă, iar noaptele cosea pentru soțiile șefilor din localitate.

Avea gust, era îndemnantică. Sora mainică mergea la școală, pe când ea, după școala lui, pe când ea, după școala medie, făcuse cursuri de bibliosefă bibliotecii locale. Firește, prima dragoste mare, prima dezamăgire, prin astă trecem cu toatele...

Până la urmă, rănilor se cintărează, fărgăduințele se uită, toate mergeau parca binișor, până ce, într-o bună zi, nu a apărut El. Vai. Domne, de ce ne-am făcut atât de prostie, pentru că viață fierberei femeii se împarte în două, una e până la apariția lui, și alta e după ce a apărut El. Sărmană Karenina, în treimură vocea, și se aprinde, și se ofilește. O cuprindeau un fel de friguri când și-amintea. Pen-

prin Finlanda, să ciungă în Oc- cident, în libertate. Dar fiind că culegătorii ceia desori săteau la un loc cu bibliotecă, despre Karenina a început să vorbi că vrea să fugă cu domnii. Să cănu-i dai o mână de ajutor, aşa că să-şii poată continua spovedania până la capăt?

— Nu mă îndoiesc că întrreg

orășelul e convins că am fugit în Estonia, am un prieten bun aco-

lo, ne destăinuia printre lacrimi sărmăna Karenina. Doamne junătare de viață aș da, numai să-i pot transmite un biletel...

— Se topea văzând cu ochii suf-

letul barocii noastre și nu știor- cum am putea să-i dăm o mână de ajutor. Am tot țesut noi planuri fel de fel până ce, într-o seară, Mamașa nu a pus punct tuturor discuțiilor.

— Fătă cum facem.

Să hotără că prima deținută care va fi eliberată, oricine ar fi fost, de orunde ar fi fost, înainte de a se întoarce acasă, va merge în regiunea Altai și va duce scri-

soarea Annei Karenina, Mamiei sale și încă uncui lui Săscă Ognev, de val fi el acolo, după care ne va comuna rezultatul acestei misiuni speciale. Punct.

— După côte înțeleag, tocmai gredă...

Bucovineana nu a răspuns.

Sunt cauzuri când cuvintele nu mai au rost... Aici însă povestea nu mai putea fi întreruptă, astă o înțelegea prea bine și biata bucovineană. Era totuși de la

podele muntilor Carpați, avea de catarambe. Era o femeie foarte așezată, pricopută, mun-

să și se zice stilistă, sau creștină de catarambe. Era o femeie

foarte așezată, pricopută, mun-

să și se zice stilistă, sau creștină de catarambe. Era o femeie

foarte așezată, pricopută, mun-

să și se zice stilistă, sau creștină de catarambe. Era o femeie

foarte așezată, pricopută, mun-

să și se zice stilistă, sau creștină de catarambe. Era o femeie

foarte așezată, pricopută, mun-

să și se zice stilistă, sau creștină de catarambe. Era o femeie

foarte așezată, pricopută, mun-

să și se zice stilistă, sau creștină de catarambe. Era o femeie

foarte așezată, pricopută, mun-

să și se zice stilistă, sau creștină de catarambe. Era o femeie

foarte așezată, pricopută, mun-

gină?

— O lipoveană de undeva din sud, aşa și numim noi, ior în Rusia, și se zice stilistă, sau creștină de catarambe. Era o femeie foarte așezată, pricopută, mun-

citoare și nemăpomenit de binevoitoare. Multumea tuturor pentru orisice. Când a nimerit

nu mai în minte pentru ce la

abia intraserăm în cantină, că

am și fost chemată la cancelarie. Mi s-a dat odevărată de de-

ținută, eliberată potrivit hotărârii

mi s-a cerut să părăsească imediat lagărul. Autobuzul aștepta

de la poartă. Nică intru în baracă, nici să-mi iau rămas-

bun de la cele cu care, opt ani de zile...

— De ce orătă grabă?

— Era în practica lagărelor cu deținuți politici. Cel eliberat trebuia să părăsească imediat lagărul, în ceea ce că să nu se strecore din lagăr nici o informație, nici o scrisoare, nici o adresă, nici o poruncă.

Auzind de această prescriere drăconică, Mamașa să răsculat, iar atunci când se răscula, de-

venea tribun. Cuvintele aprinse curgeau precum un râu de foc.

— Ati luat-o pe copila astă de pe bancă scoliu penitru trei cu-

vinte, i-ai calcat viță, și acum o

aruncă în pustieție astă asu-

pră noapte?! Aveți voimăcar ceva

ceva nu sfânt, de sfânt nici vorbă

nu poate fi, dar ceva căt de căt

omenesc în sufletele voastre?

Eram una din cele trei deti-

nute tutelate de Mamașa, adică

sub ocrotirea sa personală. În

lagăr eram poreclite virginea

Mamașei.

— Cine era cea de-a treia vir-

și primit diplomă de onoare, și când era deținut la gară, se întorcea să revină acasă, se apropie de ea doi civili, o urcă în mașină și oduc la Securitate, o aruncă într-un beci, unde, timp de trei zile, nici apă, nici lumină, nici mâncare.

— Ce s-a întâmplat? Au arestat-o?

— Au arestat-o. În cea de-a patra zi, și au vrut loc procesul de judecată. Proces închis, cum sunt toate procesele politice. Pe măsură judecătorilor, o brosurică a lui Maxim Gorki, cu niște articole critice despre Lenin. O singură frază era subliniată cu roșu: „Acest tătar cheł cu ochi desperecheți, o să ne aducă mari nemocini”. Sărmăna Karenina prima oară vedeă brosurică ceea, care nu avea nici indicile respective, când, unde, cine a editat-o, dar, nu se știe în ce fel, avea stampila bibliotecii scle și număr de înregistrare. Verdict scurt și categoric. Propaganda contrarevolutionară. Cincisprezece ani fără drept de corespondență.

Sărmăna bucovineană, când rostea aceste cuvinte, „fără drept de corespondență”, parcă se infioră, parcă își se oprea un nod în gât. Nu atât articolul respectiv, nu atât numărul anilor de detenție, cât acest verdict o cutremură... Bucovineana a stat o vreme tăcută. Era o dureare nu numai a Annei Karenina, era și marea dureare a ei personală...

— Natural că idilă dintre securistul Săsa Ognev și Anna Karenina devenise un enorm fuior din care torceam, și tot torqueam făceam tortul ghemurii, dar atele se încurcau, și noi le tot despleteam până la epuizare. Cine

era, de fapt, Săsa acela cu moș negru pe frunte, pe unde o fi, ce s-a întâmplat cu el? De ce era nevoie de o permisiune specială pentru căsătorie? O fi adevărat că din cantora ceea, și lor se poate ieși numai odată cu moartea împreună!

Sărmăna Karenina visă noplile cum l-ar pus la zid și trageau în el. Tipă prin somn, se trezea, plângând în hohote, noi cu toatele o linisteam...;

— Las, că nu l-a mai pus nimănii la zid! O tot linistează, înțeleapă Anatit, Mamașa lagărului nostru. După moartea tăticului lui celuia mustăcios, nimenei nu mai este pus la zid...

— Singurul lucru pentru care mă rog, zi de zi, Domnului e să-i transmit ce s-a întâmplat cu mine și unde sunt, zicea Karenina noastră. Eu sunt jumătatea lui și el este jumătatea mea, și nu comunic unul cu altul înseamnă și nici nu trăi pe lume...

Mai ales o dureau posibilele bârfe ale orașelului celuia. Vorba e că culegătorii de plante rare, cănd coborau de la munte pen-tru o scurtă odihnă, de obicei, își petreceră serile în bibliotecă. Îi aduceau flori-de-colt de un alt bastru închis, încăis de tot, care te dădeau la pământ prin frumusețea lor, făceau cecuri după niște rețete cunoscute numai de ei, Karenina se imprietenise cu multi dintre culegătorii ceia, de-seori și invita la ea acasă.

Fără, fetele din orașel se tot lipesc pe lângă musafirii norâșici, se întâmpă căte una mai râsărită să fugă împreună cu culegătorii de plante rare. Multi dintre ei erau foști marinari cărora li să-i ridicat permisul de ieșire în larg, și ele plecase cu ei în speranță că, mai apoi,

— În zori, când a venit primul autobuz cu gardieni...
Am ieșit pe poarta lagărului...

Ion MORARU

tru început, nici nu l observase. Era ocupată cu niște formulare pe măsă și, întrebăt cu tonul obișnuit al bibliotecarei:

— Ce doriti?

— Catalog anume?

— Flora muntilor Altai.

Era carteagă tatălui ei, care se editase după război. Până la el, nu o cerasuse nimenei. Să-o ridicătă privirea și o înlemnătă. Era tânăr, zvelt, plin de viață, un moș negru ca cărbunelă în atârnă pe sprâncenă, nemaiavând loc acolo, sub șapca, și vîrful la toate în punea numele, Ognescu. Sasa Ognescu. Era o flacără vie, o minune de foc ce ardea înconjurul. Biorita Karenina zicea că tocmai în mâna când îi completa formularul. Venea zi de zi pentru a studia catalogul. Făcea notite într-un carnetel. Peste o săptămână invită-o la cinema, era un film din renumitele filme americane capturate de Armată Rosie în Germania, pradă de război și se zicea. Se proiecta tocmai Pumekie kahukyly, sau Vacanță la Roma, cum i-am zice noi. Atâtă să vorbit acolo în logăr despre filmul acela, că imi vinește să acum capul. Se zice că pe întrreg globul a pus la cale mai multe nunti decât oricare alt film. L-a văzut?

— Era într-o devăr un film extraordinar? — De extraordinar nu știi, dar foarte gingești și copleșitor de frumos. — Vreau să-l văd neapărat. În cauți pe toate afișele. — Îl vei găsi, se proiectează des. Să, deci, să-dus să-a dus Ognescu să vizioneze Vacanță la Roma...

— Exact. Acolo în umbrele cinematografului, îi s-au ctins măiniile, primele său contopit și s-a aprins un foc, că nu dea Dom-nul. Lumegă dispornise total din viață lor. Două suflete născute pentru a fi vesnic împreună. Sasa era și el din Leningrad, se ocupa și el de flora muntilor Altai. Doamne ce noroc pe capul ei, ce coincidență!

Se pregăteau de nunătă, cu și depus cererile, când biata bibliotecară a aflat că Sasa celă cu moș negru căzut pe sprâncenă era, în realitate, un ofiter al Securității. Zicea că întâmplător a nimerit în cantora ceeg, cun numele el de obicei, KGB-ul. După război, în muntele Altai cu început să vină de pește tot culegători de planete rare. Rădăcinile de ginseng, florile-de-colt, renumitele cearuri de acolo și încă multe altele. Sasa Ognescu, care tocmai abordase Facultatea de Biologie, a fost recrutat de Securitate și trimis în misiune specială în regiunea Altai. Era ceva suspect cu culegătorii ceia de plante rare, majoritatea originari din Republicile Baltice, recent aliipite Uniunii. Se cocea ceva acolo, în munți, și trebuia aflat ce anume. Cum și termină misiunea, se demobilizează și se întoarcе la facultate, pentru că susținuse deja examenele pentru aspirantură. Focul iubirii le crede pe toate, se împacă cu toate. Se pregăteau de nuntă. Totul era hotărât între ei, dragoste și credință până la scandura de sicriu, cum zic rușii, dar rămânea un singur chitibuz. Răpostul ei părinte, desigur, redabilită, dragă Doamne, după moarte lui Stalin, mai rămânea pe undeva prin listele Securității. Pe de altă parte, Sasa Ognescu,

ofiter de Securitate, nu se putea căsători fără permisiunea șefilor. Trebuie completată biografia viitoarei soții în aşa fel, ca să nu lose nimic de bănuit...

— Gata, am făcut-o cicea, nu au de ce se prende, a declarat

Sasa Ognescu, scuturându-și mo-

tu de pe frunte.

A deținut documentele nece-

sare, fotografie, autobiografie

viiocrei soții, referință de la Secția

orășenească de cultură. Urma

să aleagă ziua nunții, dar iată

pământul. A cerut o focie curioză,

ă zis să încue biblioteca și să nu

lase pe nimenei să între timp de o

astă însemnată că li s-a interzis

căsătoria.

— Ce facem, Sasa?

— Ce să facem? Depunem un raport, demisionez.

— Se poate la voi aşa ceva?

— Fișește, e o aventură pericu-

loasă. În cantora astă se mai

poate intra, dar, de ieșit, ieși

odată cu moarte. Să încercăm,

ă zis, oorecum nehotărât, cu vo-

cea tremurăndă.

Cu raportul în buzunar, a ieșit

că o furtună și a dispărut pentru

câteva zile. După care, în pu-

terează noptii, povestea biata bi-

bliotecară, ne-a bocănătă geam.

Doamne, noaptea ceea nebună

n-am să uit cătă voi trăi. Am ieșit

ășa cum sărisem din pat, abia

mi-am pus un sal pe umăr. Sasa

era chemat de urgentă la Mos-

cova, la Ministerul Securității. În

drum îi aștepta deja mașina să-

ducă la Barnaul, la aeroport.

— Orice mi-s-ar întâmpla, să

mă căută cătă voi fi viu, pentru că

eu sunt jumătatea ta, și eu te voi căuta, orice cătă și ar fi întâmplat, pentru că și tu ești jumătatea mea. Fără să fi împreună, nu vom putea exista. Nichi eu, nici tu, fost.

Stăteam și plângeam acolo, în curte, în plină noapte, până nu a ieșit sunoara mea, scolarită, și a început să buhă împreună cu mine. Eram într-un fel rezervmul ei, speranță ei, nu-mi puseam permisiune să slăbiciunie totală. Mi-am sters lacrimile. I-le-am sters și ei, am îmbrățișat-o și am intrat într-o casă. Până la ziua mai era, cămădundeva deporte cocosi de miezul noptii.

Bucovineanca tăcu o vreme. Repovestirea dramei umui suflet drăgeun mare chin. Era obosită peste măsură, urcase un munte prea măsliniș, urcăse un munte mai era, cămădundeva deporte

— Poate ne oprim aici, zise pe neașteptate. E târziu și mă simt foarte obosită...

— Iată că aici, dragă, nicidcum nu ne putem opri...

— De ce?

— Pentru că Adevarul, sfântul Adevar trebuie să fie întreg, complet, iar fără de aceste adevaruri întregi viața nu are rost...

— Mă rog, dacă insuș... Port cu mine o stichie cu apă minerală. Voi lăua căteva îngrijitură rală. Voi lăua căteva îngrijitură dacă îmi permită.

— Cum să nu, vai de mine!

Apa minerală i-a mai împros-

pătat glasul.

— Vremec trece, ne povestea

sărmană Karenina, de la Mos-

cova nu se audă nimic. Între timp

vinde luna august, cu tradiționala

consfătuire anuală a bibliote-

carilor la Barnaul, capitala lor

regională. Toate au mers bine,

biblioteca ei a fost evidentiată

printre cele mai performante, și

Rubrică susținută de Alina FELEA, doctor în istorie, conferențiar cercetător

HISTORIA EST MAGISTRA VITAE

ETAPA a IV-a

- Identifică personalitatea istorică și apreciază prin două argumente rolul ei în politica externă a țării Moldovei.

O, bărbat minunat, cu nimic mai prejos decât comandanții eroici, de care atâta ne mirăm! În zilele noastre, câștigă el, cel dintâi dintre principii lumii, o strălucită biruință asupra turcilor. După a mea părere, el este cel mai vrednic să i se încredințeze conducerea și stăpânirea lumii și mai ales cinstea de comandant împotriva turcilor, cu sfatul, înțelegerea și hotărârea tuturor creștinilor, de vreme ce ceilalți regi și principi catolici își petrec timpul numai în trândăvii sau în războaie civile. (Cronicarul polonez Jan Dlugosz)

- Identifică evenimentul/procesul/fenomenul reprezentat în caricatură. Argumentează.

Notă: Pe talerul mare inscripția România; pe maiourile persoanelor din dreapta – Ungaria și Bulgaria.

- Explică din punct de vedere istoric proveniența expresiei *Habemus papam!* (Avem papă!).

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei.

Răspunsurile corecte la etapa I:

1. Edouard Herriot, prim-ministru al Franței, vorbește despre Nicolae Titulescu (1882-1941), renumit diplomat și om politic român. Membru al delegației române la Conferința de Pace. În 1922 – ministru plenipotențiar al României la Londra. În 1927-1928 ajunge în fruntea Ministerului Afacerilor Străine. Reprezentant al României la Societatea Națiunilor. În toamna anului 1930 a fost ales președinte al Adunării Generale a Societății Națiunilor, fiind reales în această funcție în 1931. Orator convingător și diplomatabil – apărător constant al intereselor românești, dar și al păcii internaționale. Titulescu era supranumit *academicianul păcii, ministru Europei, tribunul păcii*. Nicolae Titulescu s-a numărat printre membrii fondatori ai Academiei Diplomatice Internaționale din Paris (înființată la 26 noiembrie 1926), iar la 7 ianuarie 1927, a fost ales vicepreședinte al acestei instituții. În 1934, a devenit președinte al Academiei. A încurajat eforturile de constituire, menținere și consolidare a Micii Înțelegeri și Înțelegerii Balcanice. În februarie 1933 a fost semnat, la Geneva, Pactul reorganizării Micii Înțelegeri. La 9 februarie 1934 s-a înființat

Înțelegerea Balcanică de către reprezentanții României, Greciei, Iugoslaviei și Turciei. La 3 iulie 1933, România a semnat, la Londra, Convenția de definire a agresiunii și a teritoriului, la a cărei elaborare a contribuit din plin și Nicolae Titulescu. În anii 1932-1936 a revenit la conducerea Ministerului de Externe. Negocierile dintre N. Titulescu și M. Litvinov au condus la stabilirea relațiilor diplomaticce dintre România și URSS în ziua de 9 iunie 1934.

- Caricatura franceză din sec. al XIX-lea reprezintă Împărtirea Chinei, în urma celui de-al Doilea Război al Opiumului (1856-1860).

Cauze: 1. Tendințele expansioniste ale puterilor europene. 2. Legalizarea comerțului cu opiu, scutirea importurilor de taxe interne de tranzit, suprimarea pirateriei.

Consecințe: 1. Cedarea Districtului 1 al Kowloonului Regatului Unit. 2. Cedarea teritoriului de la est de râul Ussuri Imperiului Rus (se acceptă și alte variante corecte de răspunsuri).

- Hannibal ante portas* este o expresie latină, care remarcă un pericol apropiat, în legătură cu un moment critic din cel de-al doilea Război Punic, când Hannibal, general cartaginez, după ce a ocupat Capua, Nola etc., în 211 î. Hr. a înaintat cu oastea spre Roma, capitala Republicii Romane fiind în pericol. Evenimentul este descris în lucrarea lui Titus Liviu (*Ab urbe condita*, XXIII, 16).

Rezultatele etapei I:

Se acordă: 5 puncte din oficiu, câte 10 puncte pentru fiecare întrebare, câte 1 punct la fiecare întrebare pentru complexitate.

23 de puncte au acumulat: Mihaela DODI, Susleni, Orhei; Veronica VORNICESCU, Lozova, Strășeni; Cătălina DAVID, Maria CIOBANU, Bărdar, Ialoveni.

22 de puncte: Anastasia VATAMAN, Vădeni, Soroca; Ecaterina POPUȘOI, Alexandrina BĂTRÂNCEA, Mădălina SÎRBÜ, Anastasia SÎRBU, Nina SÎRBU, Holercani, Dubăsari.

21 de puncte: Gabriela NEGRU-VODĂ, Vadu-Răscov, Șoldănești.

20 de puncte: Nadina DĂNĂILĂ, Lozova, Strășeni.

19 puncte: Irina CUCU, Nisporeni.

17 puncte: Tatiana BALAN, Stefan-Vodă.

16 puncte: Mariana CRIGĂN, Aliona CERESCU, Pepeni, Sângerei.

Dragi elevi! Vă reamintim: răspunsurile trebuie să fie individuale, originale și complexe. Atenționăm: răspunsurile colective și/ sau identice nu vor fi punctate.

Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 16 puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

RUGĂCIUNE

*M*aică Preacurată, te rugăm frumos/ Roagă-Te
Mîndată domnului Hristos/ Să ne dăruiască
ajutorul său/ Si să ne ferească de tot ce e rău!
Amin!

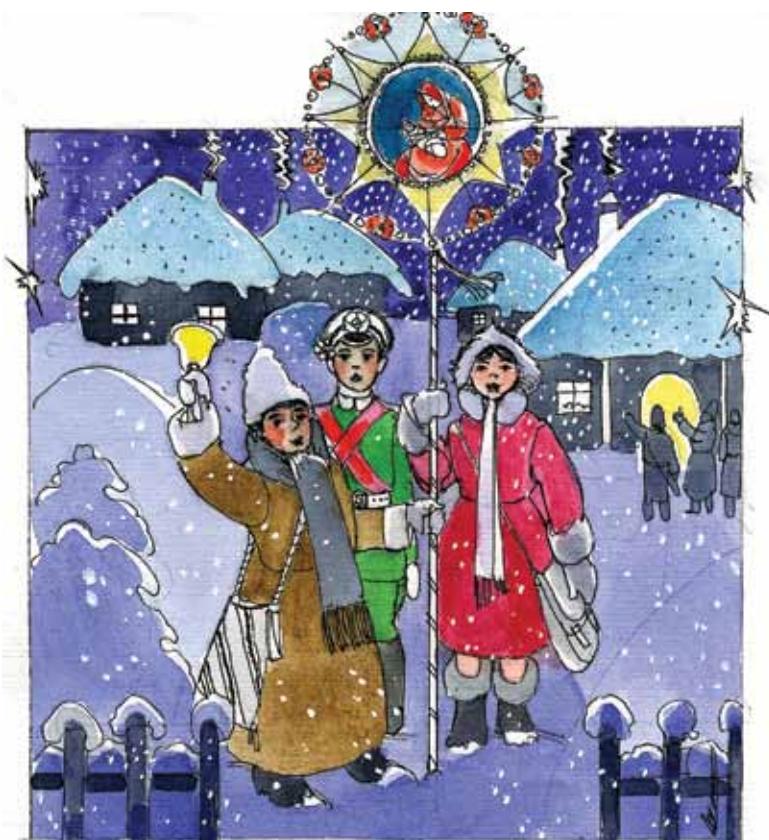
Marin MOSCU

BOBOTEAZA

Vântul suflă printre sălcii,
Vrăbii gureșe s-aud
Pe sub şopru unde noaptea
Doar misterele s-ascund...

Din cămară ieșe moșul
Cu o sticlă mititică,
Boboteaza din zăpadă
Pe o cruce se ridică.

Semn că vântul printre sălcii
Prinde viață în plin ger
E că noi la grădiniță
Desenăm albastrul cer!

LUMÂNĂRI CU CHIP DE STELE

*G*hețarii stochează între 70% și 80% din întreaga apă dulce de pe planetă. 99% din acești ghețari sunt situați în Arctica și Antarctica. Iar lacul Baikal este cel mai mare lac după volum din lume, care conține aproximativ 20% din toată apa dulce proaspătă neînghețată de la suprafață. El conține mai multă apă decât toate Marile Lacuri din America de Nord luate la un loc.

Despre aşa-zisa apă dulce, cercetătorii spun că ea constituie singura sursă de apă potabilă de la nivelul planetei. Aceasta se regăsește aproape integral sub formă solidă în cadrul ghețarilor, conform celor spuse mai sus, și al calotelor glaciare. Cu toate că este apă dulce, acest tip de apă este inaccesibilă din cauza stării sale de agregare și imposibilității de transport. Dacă totalitatea ghețarilor și a calotelor glaciare s-ar topi și dacă scoarța terestră ar fi ipotetic plană, nivelul mărilor și al oceanelor s-ar ridica cu 2,7 km.

*P*rimul care a pus lumânări într-un brad a fost Martin Luther, protestant revoluționar al secolului al XVI-lea. Se spune că odată, drumul de întoarcere spre casa acestuia trecea printr-o pădure de brazi. Era noapte, era senin și stelele strălucneau. Era ca și cum stelele ar fi stat atârnate de crengile brazilor. Imaginea l-a impresionat atât de mult pe Martin Luther, încât acesta a vrut să o reproducă acasă spre a le-o arăta și copiilor săi. El a pus în locul stelelor lumânări aprinse.

În Marea Britanie, primul brad de Crăciun a fost împodobit în 1834, atunci când Regina Victoria l-a adus pe Printul Albert la Castelul Windsor. Printul, de origine germană, a adus cu el tradiția împodobirii bradului și a colindelor de Crăciun. În 1846, Regina Victoria și Printul Albert apar cu întreaga familie într-o poză pe pagina unei reviste, în jurul unui brad împodobit. Impactul asupra populației a fost puternic, obiceiul împodobirii bradului fiind adoptat repede de către multe familii.

*A*da bir cu fugiții înseamnă a fugi de unde trebuie să rămâi, a dispărea într-un mod laș. Expressia își are originea în Evul Mediu, când trecerile țăranilor dependenti dintr-o țară în alta aveau loc foarte des. Pentru a-i încuraja să se stabilească în țările unde se mutau, domnii îi scuteau pe nouveniți de bir. Multă dintre țăranii autohtoni, fugeau de pe moșiile unde erau aserviți și se așezau în aceleași locuri ca și fugiții din celelalte zone pentru a fi asimilați acelora și astfel să nu mai plătească și ei, cel puțin o perioadă, birul.

Gib MIHĂIESCU

IERNI JILAVE

(fragment)

Jn seara aceea de ajun eram nespus de agitat. Cu îngrijorare fără de seamă mă repezeam, după scurte popasuri, dintr-un colț al curții într-altul, scrutând cerul cu încordate priviri. Mai ales în miazănoapte îmi pusesem toată nădejdea; de-acolo avea să vină mult așteptatul nor de zăpadă. Mi-l închipuiam enorm și alburiu, cu chip de om; un Moș Crăciun plutind greoi sub povara darurilor, pe căile văzduhului.

Era cu neputință pe-o vreme ca asta să nu se iyească, scuturându-și barba de omăt: un cer atât de plumburiu și potolit, e drept, dar atât de ghețos? Numai fata din casă mă tot necăjea:

— Domnule, poftim înăuntru, că să răcești... Fără îndoială că nici n-o luam în seamă...

Când ieșii într-un târziu afară, fulgii albi se vânzoleau buluc în pătratele luminoase ale ferestrelor, roi de fluturi și fluturași în vârtej fără odihnă, eternă întrecere către sărutul mortal al flacării înșelătoare. Dar lămpile erau departe, în dosul geamurilor aburite, și micile insecte de gheăță pierdeau cerneri-cerneri, în noaptea vicleană, în care se ascunsese frigul...

Atunci n-am mai putut rezista bucuriei mele. Și cu căciula și cu umerii îmbrăcați în solzișori de ie, ca într-o armură de argint, am năvălit înăuntru:

— Mamă!... mamă, n-auzi!... mamă?...

— Ce poftești?

— Ninge, mamă. Ninge, mamă, n-auzi....

— Să faci bunătate să nu mai ieși afară și să te culci numaidecât.

A doua zi m-am trezit cu noaptea-n cap. Nu îndrăzneam să deschid ochii; îmi păstram pentru tot mai târziu plăcerea de a fi orbit de albul acoperișurilor prin geamul din dreptul patului.

Dar nu putui avea prea multă răbdare; dezlipii pleoapele; dincolo de geam domnea încă întunericul. Căutam să deslușesc prin negură căciula de omăt a casei vecine. Dar nimic nu se putea distinge. Numai în auzu-mi începuse să prindă răsunet un zgomot monoton, înfundat și sinistru. Și cu el, o bănuială amanică își făcu loc în cămăruțele inimei mele.

Nu se poate! Doar aseară nu s-a pornit cea mai zdravănă ninsoare? Nu văzusem eu fulgii cu ochii mei? N-am intrat eu în bucătărie cu umerii plini de zăpadă, de parcă aș fi avut pe ei epoleti grei de general, și cu cușma troian de nea? Fără doar și pogte; de prea multă teamă îmi văjâie urechile...

În ziua aceea a fost petrecere mare în casa bătrânească. Se strânsese toate neamurile, cu tineri și bătrâni, iar lăutarii se răsuceau din șale ca

focăia de hârtie pe jăratec. Din cutiile afumate ale viorilor, cântecele bătrâne ieșeau trase de arcușuri, ca minunățiile trase de bagheta magică din cufărășul fără fund al scamatorului...

Bunicul ne privea biruitor din ceața atâtore timpuri de demult și povestea cu graiul lui uscat și într-adins:

— Ehe, ce mai ierni, domnule! Îngropau casele troienii! Veneau lupii până-n mijlocul târgului. Mi-aduc aminte odată, pe-o zăpadă cum n-a mai fost...

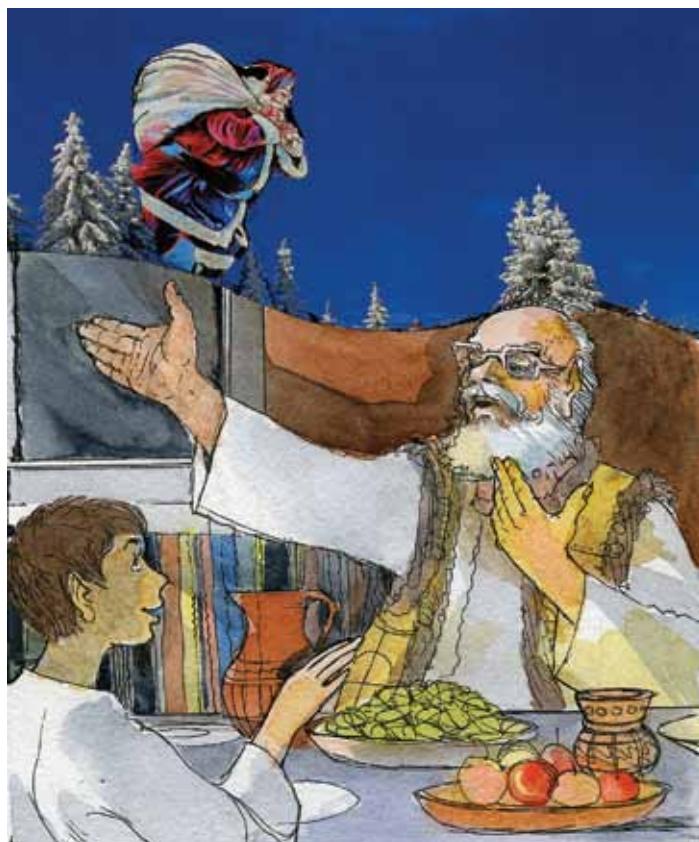
Ascultam pe gânduri vocea lui acum molcomă și priveam la copacii jilavi de afară.

— ... da ce... ăsta e Crăciun?...

Seara petrecerei reîncepu și bunicul își reluă povestirile pironind iarăși numai pe mine privirile lui, care parcă veneau de departe, de foarte departe. În afară de părintii mei, erau acum numai bătrâni la masă, și-n mijlocul atâtore capete albe, ca neau Crăciunurilor de odată, mă simteam nespus de stin-gher.

— De ce tremuri? mă certă mama. Ieri toată ziua mi-ai stat în frig.

Începui să plâng...

Ilustrații: Alexei COLABNEAC

Urmare din pag. 12

34 de puncte: Mihaela DIACENCO (10,6,10,7), Selemet, Cimișlia; Alexandrina BĂTRÂNCEA (10,4,10,10), Holercani, Dubăsari; Mirela ANTON (9,5,10,10), Cobani, Glodeni; Irina ISOFI (10,8,10,6), Drochia, Drochia; Vasile URSU (10,6,10,8), Lozova, Strășeni.

33 de puncte: Lucia DOBROVICEANU (9,4,10,10), Boldurești, Nisporeni; Nadina DĂNĂILĂ (10,5,10,8), Veronica VORNICESCU (8,5,10,10), Lozova, Strășeni; Ecaterina HERTĂ (10,5,8,10), Bardar, Ialoveni; Gabriela POPUȘOI (9,5,10,9), Holercani, Dubăsari.

32 de puncte: Doina POPA (8,5,9,10), Ecaterina POPUȘOI (10,7,7,8), Holercani, Dubăsari.

31 de puncte: Polina PORUBIN (8,5,9,9), Victoria GRIGORĂSENCO (9,2,10,10), Anastasia SÎRBU (9,4,10,9), Holercani, Dubăsari; Ștefan COBZAC (8,5,10,8), Selemet, Cimișlia; Ecaterina GRIGORAS (9,4,8,10), Văsieni, Ialoveni; Corina DEMENCIUC (8,5,9,9), Heciu Vechi, Sângerei.

30 de puncte: Alina LUCHIȚĂ (10,3,8,9), Bardar, Ialoveni.

29 de puncte: Serafima STRATULAT (7,4,10,8), Elena CHIRIAC (8,5,8,8), Holercani, Dubăsari; Diana GABOR (8,4,10,7), Iezărenii Vechi, Sângerei; Ion LATU (9,2,8,10), Orhei; Valeria PATRAS (6,5,8,10), Florești; Maria PLUGARU (10,5,6,8), Bardar, Ialoveni.

28 de puncte: Ana-Maria CONDREA (6,6,8,8), Susleni, Orhei; Vlada SANDU (7,4,10,7), Holercani, Dubăsari; Dumitrița SCURTU (7,5,7,9), Cobani, Glodeni.

27 de puncte: Tatiana BALAN (8,3,10,6), Ștefan-Vodă; Victoria SAVA (8,3,8,8), Bardar, Ialoveni; Livia CHICU (8,3,7,9), Lozova, Strășeni.

26 de puncte: Simion AVRAM (10,3,5,8), Lozova, Strășeni.

25 de puncte: Sorina GANDRABUR (3,3,10,9), Glingen, Șoldănești; Mădălina SÎRBU (3,9,8,6), Holercani, Dubăsari; Dumitrița CODIȚA (7,4,8,6), Gura Bâcului, Anenii Noi; Vlada MAICAN (8,5,6,6), Petrunea, Glodeni; Cătălina DAVID (8,3,6,6), Bardar, Ialoveni;

24 de puncte: Alexandra MANEA (2,4,8,10), Drochia; Olga CUROS (6,4,8,6), Butești, Glodeni; Mihaela BUGA (7,3,8,6), Lozova, Strășeni; Cristina CODA (6,4,8,6), Puhoi, Ialoveni.

Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 24 de puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

CONCURSUL NAȚIONAL DE CREAȚIE PENTRU ELEVI **SCRISOARE MAMEI**

Academia de Științe a Republicii Moldova, Direcția Generală Educație, Tineret și Sport a Consiliului Municipal Chișinău, Facultatea de Literatură a USM, și AO Platforma Socrate, cu susținerea partenerului general BC Moldova Agroindbank SA, anunță organizarea concursului național *Scrisoare mamei*, ce se desfășoară în perioada 27 noiembrie 2017 – 25 februarie 2018, pentru elevii din clasele gimnaziale (prima categorie, clasele a V-a – a IX-a) și clasele liceale (a doua categorie, clasele a X-a – a XII-a) din școlile RM, atât pentru vorbitori de limbă română, cât și pentru alolingvi.

Concursul are drept scop sensibilizarea tinerei generații, promovarea creativității, identificarea și promovarea tinerelor talente. Concursul va atenționa publicul asupra realităților existente și are drept scop motivarea tinerilor de a-și respecta părinții, persoanele care le-au dat viață, de a valorifica familia, de a le cultiva valori social-umane.

Obiectivul concursului este de a păstra și a promova relațiile, legăturile firești pe plan sentimental și spiritual dintre părinți și copii.

Astăzi copiii și părinții aflați la distanță comunică prin skype, twitter, odnoklassniki, facebook și.a. De multe ori însă discuțiile lor se reduc la problemele materiale. Scrisoarea este cel mai reușit instrument de a-l motiva pe copil să-și deschidă sufletul, să dea frâu liber imaginăției. Este important să vedem ce simte și cum gândește un copil.

Lucrările vor fi expediate în format electronic pe adresa de e-mail: scrisoaremamei@gmail.com (limba română), pismomame2015@gmail.com (limba rusă). Pentru aprecierea lor vor fi formate două comisii – una pentru lucrările scrise în limba română, și alta – pentru lucrările în rusă.

Locul I – 2000 de lei

Locul II – 1500 de lei

Locul III – 1000 de lei

5 premii a căte 500 de lei

Înmânarea premiilor și a altor distincții va avea loc în municipiul Chișinău, în cadrul unei solemnități speciale, în preajma Sărbătorii internaționale a femeilor (locul, data și ora festivității vor fi anunțate din timp).

Informații detaliate cu privire la acest concurs puteți găsi în Regulament, pe adresa de facebook a proiectului: <https://www.facebook.com/scrisoaremamei> sau la adresa DGTS: www.chisinauedu.md, precum și la telefoanele: 022235380; 022235284; 022235275 (Secția Informare și Relații cu Comunitatea DGTS mun. Chișinău, str. Dosoftei 99, bir. nr. 30, 42).

Termenul-limită de expediere a lucrărilor este data de 25.02.2018.

Rubrică susținută de Tatiana CRESTENCO,
jurist specializat în drepturile copilului

PEDEPSE... PEDEPSE...

*A*m rămas însărcinată fiind elevă în clasa a un-sprezecea. Eu îmi doresc să nasc acest copil și să-l cresc aşa cum se cuvine unei mame, dar, totodată, vreau să-mi continuu studiile la liceu, iar după aceasta să fac o facultate. Pe perioada îngrijirii copilului până la vîrstă de trei ani eu pot pretinde la indemnizație pentru îngrijirea lui?

Veronica C.
Chișinău

Veronica, respect alegerea ta și-ți comunic cu mare drag că la nașterea copilului vei beneficia de o indemnizație unică în quantum de 5300 lei.

Indemnizația lunară pentru îngrijirea copilului îți va fi acordată până la vîrstă de 1,6 ani a copilului, deoarece tu ești persoană asigurată, în calitatea ta de elevă, dar nu ai activat în cîmpul muncii.

Totodată, o altă persoană asigurată din familia ta este în drept să îngrijească de copil și să beneficieze de indemnizația lunară pentru creșterea copilului până la vîrstă de 3 ani.

Pentru mai multe detalii îți recomand să apeleză la Linia verde a Casei naționale de asigurări sociale: 022 286 115.

*P*ent elev în clasa a VII-a. Am o reușită bună la școală, dar nu întotdeauna îmi reușește să iau note maxime. Părintii mei, care și-au dorit să fiu premiant, de fiecare dată când se întâmplă să iau o notă mai joasă, îmi aplică pedepse. Sunt certat, evită să-mi răspundă la întrebări și îmi interzic totul până nu fac pe placul lor. Procedează corect?

Radion LUCA, 13 ani
Ialoveni

Dragă Radion, capacitatele copiilor sunt individuale, dar acestea pot fi dezvoltate prin studiere. Părintii nu trebuie să-și pedepsească copiii, dar trebuie să le ofere suport în dezvoltarea capacitaților, să-i susțină și să-i încurajeze. Uneori părintii își pedepsesc copiii, fiindcă nu cunosc cum ar trebui să discute cu aceștia, fiindcă nu au beneficiat de instruire sau au copiat un model anumit de educație. Discută cu psihologul sau dirigintele de clasă, este de competență lor să organizeze întâlniri cu părintii și să discute modul de educare a copiilor. Mai multe sfaturi poți primi de la consultantii Liniei fierbinți Telefonul Copilului, apelând la 116 111 de la un telefon mobil sau staționar, apelul este gratuit.

Nota redacției: Dacă aveți întrebări ce țin de drepturile voastre, scrieți-ne pe adresa revistei NOI.

Rubrică susținută de Constantin OLTEANU

CITIUS, ALTIUS, FORTIUS!

*C*ând scriu aceste cuvinte, așteptăm să cadă peste noi și peste Țără argintiile zăpezi. Când le veți citi voi, ni se vor strecura în vise ghoiceii. Așa e timpul acesta, aşa suntem noi și aşa se face o revistă care vă adresează întrebări ca voi să răspundetă la ele cât mai repede și cât mai corect.

De fapt, majoritatea răspunsurilor pe care le primim sunt corecte. Și aceasta, pentru că sunteți deștepti și ingenioși. Am putea adăuga un pic de „dificultate” întrebărilor pe care le adresăm, dar e bine, cred, ca inițial să consultăm părerea voastră. Dacă e bine aşa, continuăm aşa. Dacă nu... Poate ne spuneți voi ce propuneri ati avea. Până atunci – la treabă!

ETAPA a III-a

1. Câte victorii a obținut judocanul moldovean Ion Nacu la Grand Slam-ul de la Tokyo? (5 puncte)
2. Ce scrie pe postamentul celor trei figuri din fața stadionului Old Trafford? (4 puncte)
3. Statuia cărui fotbalist a fost vandalizată la începutul lunii decembrie 2017 la Buenos Aires? (3 puncte)

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei.

Urmare din pag. 13

Punctajul acumulat de participanți la etapa I:

19 puncte și acumulat: Lucia DOBROVICÉANU (9,2,8), Boldurești, Nisporeni.

17 puncte: Mihaela DODI (9,1,7), Orhei.

16 puncte: Ecaterina POPUȘOI (3,5,8), Nina SÎRBU (8,1,7), Anastasia SÎRBU (7,1,8), Mădălina SÎRBU (6,1,9), Holercani, Dubăsari.

14 puncte: Mihaela BUGA (5,1,8), Lozova, Strășeni; Serafima STRATULAT (4,2,8), Holercani, Dubăsari.

13 puncte: Diana POPA (5,1,7), Nicoleta PORUBIN (4,1,8), Holercani, Dubăsari.

11 puncte: Vlada SANDU (3,0,8), Gabriela POPUȘOI (3,0,8), Holercani, Dubăsari.

10 puncte: Veronica VORNICESCU (3,1,6), Nădina DĂNĂILĂ (3,0,7), Lozova, Strășeni.

Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 10 puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

IRINA RIMES

Am auzit-o întâmplător. Mi-a plăcut. Era ceva nou. Mai târziu într-un interviu Irina spunea: *E aiurea să vîi pe piață cu ceva ce mai fac și alții, dar să te aștepți ca muzica ta să fie apreciată. Am căutat „acel ceva” și mă bucur că l-am găsit.*

Irina Rimes are 27 de ani și vine din raionul Florești. A prins gustul scenei încă de la vîrstă de cinci ani, când evoluă la Casa de Cultură din localitate. A făcut parte din Studioul de Muzică pentru Copii din Soroca *Bravo-Star*, de acolo a început aventura ei în lumea muzicii.

A absolvit Facultatea de Canto Jazz a Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice din Chișinău, iar în 2012 a fost finalistă a proiectului *Fabrica de Staruri*. După acel proiect televizat a cunoscut prieteni din România care au ajutat-o să treacă Prutul. Din acel moment viața ei s-a schimbat radical. Inițial i-a fost greu, pentru că nu e simplu să te muti într-un mediu unde nu cunoști pe nimeni și să încerci să te faci remarcat. Patru ani a lucrat pur și simplu, fără să apară undeva, în final munca ei a dat roade. *Visele*, primul ei single, a lansat-o în industria muzicală, ajungând rapid în topul celor mai difuzate piese și

i-a adus premiul pentru cel mai bun debut al anului 2016. A urmat prima trilogie din showbizul românesc *Iubiri secrete*. Irina spune că scopul ei nu e să facă balade simple, ci să cânte sentimente simple. A reușit, revista *Cosmopolitan* a numit-o „revelația anului 2016”.

La sfârșitul anului trecut a lansat primul ei album, *Despre el*, care i-a cucerit pe ascultători. Albumul contine zece piese și reprezintă o poveste inspirată din trăirile, sentimentele și emoțiile Irinei.

Pe lângă piesele compuse și cântate de ea, Irina Rimes a scris pentru cele mai în vogă artiste din România, precum Inna, Raluka, Andra, Alina Eremiș și Antonia.

În timpul liber face tot muzică, iar o dată pe lună vine acasă, pentru a mai sta cu mama și să-și vadă prietenii pe care-i are la Chișinău.

Pe mine m-a impresionat piesa Irinei *Ce s-a întâmplat cu noi*. Această întrebare retorică îmi sună de ceva timp în minte și tot încerc să găsesc răspunsuri. Vă invit și pe voi să le căutați.

Pentru NOI – Ana BRADU

ANA-MARIA BRÂNZĂ

plângă când străinii le-au greșit imnul și în loc de *Deșteaptă-te, române!* în difuzoare răsună *Trei culori* cunosc pe lume.

Liderul acestei echipe agile precum niște feline este Ana-Maria Brânză (nume de căsătorie Popescu), născută pe 26 noiembrie 1984 la București, scrimeră specializată pe spadă. Cum era băiețoasă, părinții săi îi găsesc ac de cojoc și o îndeamnă să facă sport: la zece ani ia proba la tenis de câmp, dar nu o încântă. Apoi fratele ei mai mare o duce în sala de scrimă din Complexul Sportiv Ghencea. Scrimă îi place imediat și urmează cursurile la CSS Nr. 3 *Steaua* la antrenorul Radu Szilaghy. Deși floretă este arma tradițională de învățare, Ana-Maria alege spada pentru că era singura armă în toată sala cu mânere pentru stângaci. După șapte luni de antrenament, devine campioană a României, fiind observată de antrenorul lotului național de spadă, Dan Podean, după care și de Octavian Zidaru. Studiază la Liceul cu program sportiv *Petrache Trișcu*, iar, după absolvire, aleea care duce spre sala de scrimă îi va purta numele. I se oferă o bursă în America după bacalaureat, dar alege să rămână în România, absolvind Facultatea de Educație Fizică și Sport, Universitatea din Craiova.

Vicecampioană olimpică la Jocurile Olimpice de vară din 2008 de la Beijing; campioană olimpică pe echipe la ediția din 2016 de la Rio de Janeiro, de două ori campioană mondială pe echipe (2010, 2011) și de șapte ori campioană europeană (2013 la individual și 2006, 2008, 2009, 2011, 2014 și 2015 pe echipe). De-a lungul carierei a câștigat 14 turnee de Cupa Mondială și a fost declarată cea mai bună spadasină din lume în sezoanele 2007-2008, 2008-2009, 2012-2013, egalând astfel recordul francezului

Laura Flessel-Colovic. Fiind diagnosticată cu tendinită la mâna stângă, intră într-un program de refacere în Franța.

Când echipa României primește un nou set de echipament cu măști în culorile tricolorului, galbenul nefiind ales de nimeni, îi revine sportivei, devenind astfel logoul ei. Este legitimată la CSA *Steaua* în 2001 cu gradul de sergent, actualmente detinând gradul de major.

În acest context, dragi cititori, îmi permit să vă întreb dacă proverbul *Capul plecat sabia nu-l taie nu-și pierde din sens?*

Jn mahalaua copilăriei mele, în zilele lungi de vară, colbul nu avea hotar atunci când, fete și băieți la un loc, înjghebam cele mai mlădioase săbii din cucută sau văstari care mai de care. În minte că pișca rău firul de salcie! Ne visam pe rând pe arene internaționale de scrimă...

A cucerii lumea cu spada e un simbol care ne duce cu gândul la lupte acerbe între hoarde sau la imaginea triumfătoare cu sabia în mâna deasupra capului. Patru românce, campioane mondiale la scrimă au uimit lumea când în momentul în care trebuiau să-și savureze victoria, s-au coborât de pe podiumul de premiere tocmai când se intona imnul țării lor, iar ele își luaseră avânt după o luptă grea să intoneze... Campioanele au început să

Daniela CODREANU

DRONELE – TRÂNTORI NEOBOSIȚI

III

Ecologii au apreciat rapid potențialul uriaș al dronelor pentru monitorizarea biosferei, a poluărilor naturii, provocate de activitatea umană. Dronele lor urmăresc migrația și numărul animalelor, starea florei și faunei. În largul oceanelor recurg la ajutorul lor pentru identificarea vaselor pescărești braconiere și documentarea acestor încălcări. Iar într-o grădină zoologică ele sunt însărcinate să provoace tigrii supraalimentați și leneși la alergări sănătoase pentru a-și menține silueta robustă. Mai multe companii de comerț pe internet deja folosesc dronele sau examinează modalitățile de utilizare pentru livrarea coletelor sau a pizzaei până la 15 km.

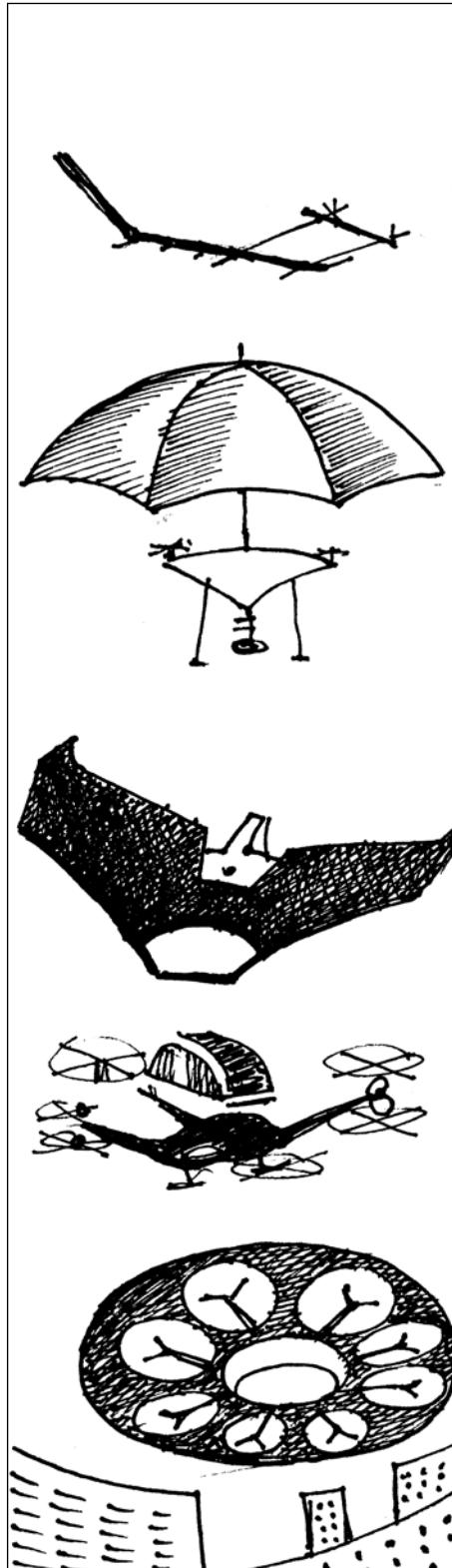
În Norvegia a fost construită o dronă mare, puternică, cu opt elice, care poate ridica în aer greutăți de până la 225 kg sau pasageri pentru 45 de minute! Iar japonezii au „învățat” dronele să dirijeze la distanță autobasculantele mari, fără șoferi, în lucrările din cariere. Tot japonezii au înzestrat unele drone cu plase pentru a vâna... drone! Desigur, acolo unde acestea nu sunt binevenite – spionare, intervenție în viața privată. În agricultură dronele își găsesc aplicare pentru controlul stării plantărilor, depistarea focarelor de boli și a dăunătorilor. Si în Republica Moldova, în premieră, dronele au început să fie utilizate pentru monitorizarea bolilor în vii. Iar unele țări apelează la drone pentru a evalua cum sunt folosite subvențiile în agricultură – de sus se vede mai bine ce ai semănat, ai aplicat fertilizanți sau ba, ai implementat tehnologii moderne.

Chinezii au reușit să construiască o dronă-gigant, cu anvergura aripilor de 40 m, cu baterii solare, care se poate menține la înălțimea de 20 km timp de luni întregi! Este din materiale tehnologice ușoare și e propulsată de opt elice. Tine în vizorul său o suprafață de un milion de kilometri pătrați – de treizeci de ori suprafața Republicii Moldova. Rămâne doar să ne imaginăm multiplele ei utilizări – și monitorizare, și recunoaștere, telecomunicații etc.

Pe lângă dronele cu elice (3, 4, 6, 8 și mai multe) sunt produse și drone fără elice, cu propulsie reactivă. Adesea imprimate în mare măsură (și până la 80%) la imprimante 3D, unele pot atinge anvergura aripilor de 3 m, atingând viteze superioare celor cu elice, recordul înregistrat fiind de 241 km/oră. În această categorie exceleză Franța.

Dar să vorbim și despre dronele mai ciudate, construite de entuziaștii inspirați. Un tată din Vermont (nordul SUA), deranjat de necesitatea de a-și conduce feciorul-elev de acasă până la autobuzul școlar pe timp de iarnă geroasă, a construit o dronă cu sistem de poziționare GPS, căreia i-a încreștinat această funcție: e mult mai confortabil să řezi întins în pat la cald, cu telecomanda în mâini, decât să-ți înghețe obrajii. Dar fiu? Păi, cine a zis că drumul spre cunoștințe este unul „cald”? Englezii de la compania Drones Direct au construit o dronă să-i țină ceva posesorului și să-l urmeze în caz că într-o mână ține o înghețată, iar în alta – un buchet de flori. Iar o echipă din Letonia a construit o dronă care fără vreo dirijare urmează persoana indicată și o filmează neîntrerupt. S-ar putea să fie o aplicație interesantă pentru realizarea unei cronică, a unor episoade pentru filme sau chiar pentru asigurarea securității persoanei respective – un bodyguard vigilent aerian, un înger păzitor.

În noaptea de revelion visezi, de regulă, îndeplinirea unor dorințe. Moș Crăciun nu reușește să ajungă cu sania, trasă de cerbi, pe la fiecare familie, riscând să-și piardă cei mai sinceri fani. Poate a venit timpul să recurgă și el la tehnologiile moderne și să-și ia în ajutor armate de drone? La un miez de noapte, după ce a bătut ceasul, de geamul tău se apropie o dronă, dansând în aer și vânturând fulgii, clipind cu luminițe jucăuze. Să-i deschizi geamul – ar putea fi unul din neobosiții soli ai lui Moș Crăciun cu un cadou pe care l-ai așteptat un an întreg.

Violeta ZABULICĂ

Iurie SCUTARU, doctor în științe

Rubrică susținută de Valerie VOLONTIR

BĂTRÂNUL FELINAR

Rubrică susținută de Svetlana FOCȘA-SEMIIONOV, psihopedagog

AJUTĂ CREIERUL SĂ TE AJUTE

A m picat testul la matematică. În plin an școlar. Nu înțeleg, de ce mi s-a întâmplat? Doar nu sunt o elevă cu nereușite școlare. Mă-am impus să mă pregătesc. Da, am avut mult de repetat și chiar de recuperat unele subiecte neplăcute mie sau abandonate pentru mai târziu. Însă două zile la rând nu m-am desprins de manual, până noaptea târziu. Sunt tristă. Să dezamăgesc de mine și de matematică. Ce e în neregulă? Cum depășesc acest impas?

Victoria C., 16 ani
Chișinău

Nu călca pe aceeași greblă – spune înțelepciunea populară. Or, dacă înveți în continuare de aceeași manieră, rezultatele vor fi la fel. Pentru a remedia situația, psihopedagogii sugerează soluții productive și accesibile fiecăruiu: cunoaște și

respectă propriul creier, studiază cu interes și atitudine pozitivă, folosește tehnici eficiente de învățare. Doar așa poți învăța repede, cu eforturi minime și placere maximă, înțelegi mai bine noile cunoștințe și le reții pe termen lung.

De ce creierul?

Creierul uman este o entitate cu potențial miraculos, mult

mai creativă și mai flexibilă decât orice computer sau program de inteligență artificială cunoscute astăzi. El are o capacitate naturală de a învăța și a se perfecționa continuu. Însă, numai cu sprijinul și implicarea directă a posesorului. Doar tu poți direcționa, regla și menține funcționarea eficientă a creierului în procesul învățării. Cum? Urmează câteva indicații.

Orice activitate, inclusiv cea de învățare, presupune așa-zisa întrebare zero: de ce fac ceea ce fac (citesc acest text, rezolv acest tip de probleme, însușesc aceste deprinderi de învățare etc.). Une-

ori răspunsul este greu să-l îmbraci în cuvinte potrivite. Nici nu e neapărat. Reflecția în sine te mobilizează (și orientează creierul) spre un scop real, acceptat conștient drept al tău. Asemenea busolei, țelul stabilit pentru fiecare sesiune de învățare te orientează în marea de informații, îți economisește timp și te responsabilizează să duci la bun sfârșit lucrul început.

Când/în cât timp? – este următoarea întrebare ce solicită un plan concret și rațional. De exemplu, pregătesc eseul pentru limba română marți, între 17.00 și 18.30, și joi, între 18.00 și 19.30. Formulari de genul săptămâna viitoare, într-o parte din zilele apropriate creează confuzie. De regulă, amâni pentru seara încainte de prezentare, lucrezi în mare grabă, stresat sau indiferent și inferior posibilităților. La planificare, ajustează ședințele de învățare perioadei de timp, când ai cea mai mare productivitate (de exemplu, dimineața la prima oră, între orele 15.00 și 19.00 sau 20.00 și 22.00). Identifică ambientul în care ai randament maxim: la bibliotecă în murmurul vizitatorilor, acasă în liniște totală sau pe un fundal muzical silentios etc.

Montează-te emoțional pentru fiecare ședință de învățare – creierul răspunde foarte bine la acest lucru. Gândește pozitiv: am un scop clar și voi reuși să însușesc materia în timp util; completez proiectul cu câteva grafice ilustrative și voi face o prezentare de succes; am înțeles teorema deci, voi reuși să rezolv toate problemele. Asociază o încărcătură emoțională materiei studiate pozitiv sau peiorativă – doar să nu te lase indiferent (mă irită conceptele acestea, – sună ciudat și sunt greu de pronunțat; curios lucru, de ce folosește autorul atâtea paragrafe și aliniate; aha, mă entuziasmează multimea de grafice și desene, pare a fi distractiv etc.).

Pune-ți întrebări încainte de și în procesul studiului. Citește mai întâi întrebările ce însotesc textul. Revizuește întrebările punctate de profesor ori sugerate de colegi. Formulează propriile întrebări: Ce este nou în acest material? Ce cunosc despre acest subiect? Cum funcționează acest principiu în viață reală? De ce este nevoie să rețin această formulă? Unde și când poate fi ea aplicată? Cine a mai scris/vorbit despre asta? Căutarea răspunsurilor stimulează activitatea creierului deoarece provoacă, intrigă, sugerează ceva nou, neobișnuit. Întrebările mențin concentrarea, facilitează înțelegerea, sporesc memorarea și reamintirea ulterioară. Marele avantaj al întrebărilor este și acela că deschid sertările memoriei și integrează noile cunoștințe în structura informațiilor pe care le stăpânești deja.

Pentru înțelegerea facilă și studierea profundă a unui material sau proiect voluminos aplică fragmentarea în segmente logice mai simple. Scopul și

STUDIU INTENS

Mircea ANDREI

OMUL POTRIVIT LA LOCUL POTRIVIT

*Omul sfintește locul.
Proverb popular*

planul trebuie să fixeze pașii de lucru la aceste fragmente, precum și momentul integrării lor într-un tot întreg. Astfel, principiul definit metaoric „Segmentează elefantul în părți mai mici încântate de a-l consuma” te ajută să însușești ușor și confortabil noi cunoștințe și deprinderi.

Concentrează-te asupra lucrului pe care-l faci. Elimină orice te poate distrage: telefon, televizor, palavre. Când înveți ceva nou, în creier se extind conexiunile neuronale. Cu cât ești mai concentrat, cu atât mai eficient se consolidează noile achiziții. Capacitatea de a-ți focaliza atenția asupra unei singure sarcini este susținută de tehnică POMODORO (ROȘIA), elaborată de Francesco Cirillo. Este un sistem de învățare, care îți propune să lucrezi în aceeași unitate de timp la o singură sarcină, fără a te angaja în alte activități paralele. Eseanța este următoarea. Împarte sarcina în „feli” de 25 de minute (perioada optimă de timp pe durata căreia creierul își menține concentrată atenția), între care intercalezi pauze de 5 minute. Se tează un timer să sună după 25 de minute (poți folosi cronometrul telefonului). Timp de 25 de minute lucrezi doar la o sarcină dată. Evită categoric: întreruperi, gânduri laterale, gustări, discuții. Când sună alarma, ia o pauză de 5 minute în care te relaxezi. Creierul are nevoie să se deconecteze, pentru a reîncepe cu atenție sporită lucrul la următoarea „felie pomodoro”. După patru secvențe de 25+5 (1 pomodoro complet), fă o pauză de 20-30 de minute. După pauză, ia-o de la capăt cu următorul pomodoro și următoarea sarcină, sau continuă cu sarcina începută, dar neterminată. Tu stabilești numărul secvențelor de lucru la sarcină (câte pomodoro). Urmărește să nu depășești sesiunile de lucru prestabilite. Pe măsură ce practici această tehnică, crește puterea ta de concentrare, timpul de învățare scade, iar rezultatele se îmbunătățesc.

Consolidează cele învățate. Nu tocă, evită repetările reluate la intervale scurte de timp. Înțărește materia studiată prin vizualizarea informației (imaginile îmbunătățesc cu până la 90% capacitatea de înțelegere și memorare). Elaborează scheme și grafice însotite de cuvinte-cheie, exercează și aplică în contexte identice și/sau diferențiate. Este eficientă tehnică Explică/împărtășește altora sau tăi însuți/ Învăță pe altcineva. Presupune că celălalt (real sau imaginar, ori chiar tu însuți) nu știe nimic despre acest subiect. Explică tema în cuvinte proprii, reformulând textul inițial. Folosește cuvinte simple, imagini, scheme, exemple. Această practică de „predare” activizează și consolidează conexiunile neuronale, antrenează creierul să învețe productiv și să furnizeze cele învățate când ai nevoie.

Creierul tău este comoara ta – nu este sclavul și nici inamicul tău. Ajută-l să te ajute.

O dată ce am agreat cu partenerul meu Planul de afaceri, am înregistrat afacerea la Camera Înregistrării de Stat, el, partenerul, s-a întors în Slovenia pentru a organiza livrarea de echipamente, utilaj și materie primă, necesară pentru primul an de activitate. Eu am rămas să mă ocup de pregătirea localului în care vom începe activitatea, precum și de angajarea personalului necesar – doi operatori și un contabil.

Identificarea și angajarea personalului, având ca obiectiv titlul acestui material, este o condiție necesară și extrem de importantă pentru a asigura succesul oricărei afaceri, fie ea mare sau mică. În același timp, este o condiție nu tocmai ușor de realizat. De ce? Fiindcă, spre deosebire de procesul de achiziționare a unui utilaj potrivit pentru ceea ce dorîți să faceți, procesul de a avea „omul potrivit la locul potrivit” este mult mai complex și diferențiat, cu aspecte psihologice profunde, criterii nu totdeauna clar definite, mai ales cantitativ, pe de o parte, și posibil de tratat în mod neunivoc în cele mai multe cazuri, pe de altă parte. De exemplu, candidatul pentru o anumită funcție consideră că este potrivit pentru această funcție, pe când antreprenorul, managerul propriei afaceri, poate fi de altă părere.

Un antreprenor, confruntându-se cu situația de a angaja pe cineva, totdeauna trebuie să țină minte faptul că specialiștii, muncitorii, ca de altfel și managerii buni, nu se nasc, ci se formează, crescând profesional și dezvoltându-se. Prin urmare, una dintre calitățile principale ale unui antreprenor este cea de a intui potențialul de creștere al persoanei din față să care dorește să fie angajată.

Despre procesul și metodele de angajare, de motivare și gestionare eficientă a resurselor umane puteți găsi în Internet o mulțime de surse. De exemplu, formulând solicitarea „Managementul resurselor umane”, motorul de căutare Google va afișa peste 300 de mii de surse, iar pentru „Human resource management” – peste 100 de milioane.

Ceea ce însă orice antreprenor trebuie să conștientizeze este următorul adevăr: Cu cât afacerea este mai mică, cu atât importanța sau responsabilitatea sa de a angaja Omul potrivit la locul potrivit este mai mare! De ce? Încercați să vă dumeriți singuri, sau discutând cu cineva.

LECTURĂ CU SPOR

Victor LUCA, clasa a VII-a, L. T. Ion Creangă, Chișinău.

Locul I pentru *Cel mai bun discurs în baza cărții preferate*, concurs organizat în cadrul Proiectului Educațional Internațional *Lecturiada publică pentru juniori și seniori*, Slănic-Moldova – București.

Deținătorul premiului mare, secțiunea copii,

Cititorul anului la concursul municipal Bătălia cărților 2017.

— Cum ai ajuns să-ți valorifici experiența de lectură la diferite concursuri?

— De mic îmi plăcea să-mi petrec o mare parte din timpul liber în bibliotecă, citind și participând la diferite concursuri de lectură. Peste ani, mi-am dezvoltat această pasiune prin lecturi de calitate.

— Cât timp ti-a luat să te pregătești de *Lecturiada publică pentru juniori și seniori 2017*?

— Timp de două zile am citit cartea *Enciclopedia Zmeilor* de Mircea Cărtărescu, operă propusă pentru concursul secțiunii juniori, pregătindu-mă minuțios de etapele ediției a XIV-a a acestui concurs.

— Cititorii noștri sunt curioși să afle mai multe detalii...

— Concursul de față își propune stimularea dialogului intercultural prin lecturi de calitate, cooperarea tinerilor, promovarea valorilor democratice și a inovațiilor educationale. Lecturiada publică pentru juniori s-a desfășurat în mai multe etape: *Cel mai bun cititor; Dramatizarea; Concursul calendarelor literare; Concursul geografilor; Viața și activitatea lui Mircea Cărtărescu; Test de lectură în baza unor texte; Recunoașterea personajului*.

— Locul I pentru *Cel mai bun discurs în baza cărții preferate* te-a luat prin surprindere?

— Prin muncă și străduință am obținut rezultatul dorit, acumulând 35 de puncte din tot atâtea posibile în etapa individuală *Cel mai bun cititor*. E o mare bucurie să fii apreciat de un juriu competent...

— Cine se află în spatele acestui succes?

— Această performanță a fost posibilă grație scumpilor mei părinti, care îmi sunt mereu alături și îmi ghidează pașii, dar, bineînțeles, și profesorrei de limba română, Svetlana Pislaru, pe care o respect mult. Cu drag și recunoștință, mă închin în fața lor.

— Îți încurajezi colegii să citească?

— Evident, lectura, fiind cel mai bun mod de a te relaxa, îți dezvoltă vasta lume a cunoașterii. Comoara ce se ascunde printre rândurile citite nu o poate reda ecranul computerului. Lectură cu spori, dragi cititori ai revistei NOI!

Pentru NOI – Daniela CODREANU

Rubrică susținută de Daniela CODREANU

ENCICLOPEDIA CRĂCIUNULUI. Gerry Bowler.

România: Nemira, 2011, 416 p.

Crăciunul, fiind o sărbătoare specială pe tot mapamondul, se bucură de multe obiceiuri și tradiții, care se vor aduna într-o colecție uimitoare cu un inventar irezistibil, invitându-te să faci ocolul lumii într-o carte numai bună de pus sub brad. Dacă ești curios să află ce se întâmplă pe alte continente sau țări cu prilejul Crăciunului, ce filme, cărți sau cântece au întregit atmosfera magică a sărbătorii, ești binevenit printre aceste pagini colorate.

APROAPE. Grigore Vieru (280 p.) și TOAMNA PORUMBEILOR ALBI. Dumitru Matcovschi (232 p.). Chișinău: Cartier popular, 2017.

Antologia de versuri *Aproape* alină nițel dorul de Grigore Vieru, „discipol al lui Orfeu” (Marin Sorescu). „Poezia lui Grigore Vieru este expresia unei sensibilități ieșite din comun, aproape dureroase... Dincolo de teme – sacre sau profane –, ceea ce conferă o frumusețe tragică poeziei lui Grigore Vieru este conștiința valorii imense a limbii”.

Romanul de față al lui D. Matcovschi, „poet autentic și, prin demnitatea și suferința lui, un simbol al Basarabiei” (Eugen Simion), surprinde facturile pe care le produce la nivelul conștiințelor tradiționale, prin introducerea sistemului sovietic, pledând „contra pierderii de suflet” (Stela Luca).

ISTORIA ILUSTRATĂ A ROMÂNIEI ȘI A REPUBLICII MOLDOVA. Ioan-Aurel Pop, Ioan Bolovan. Volumul 1. Chișinău-București: Litera, 2017, 96 p.

Ediția a treia, adăugită, în 6 volume apare cu prilejul Centenarului Marii Uniri a Românilor, adunând între aceste copertă toate provinciile românești. Autorii subliniază că „nu au vrut să ofere legitimări ale trecutului pentru actele și realitățile prezentului, ci doar să facă o descriere și o analiză a factorilor generali și specifici care au afectat și influențat cursul istoriei românilor”. Preistoria; Dacia înainte de romani; Regiunile nord-dunărene de la provincia Dacia la apariția limbii române; Societatea românească la începuturile evului mediu se vor descoperi în volumul numărul 1.

ÎN PAȘI DE DANS

Când ai dansat ultima dată? Cu siguranță îți va lăua mult timp să te gândești și recunoaște, nu este tocmai pasiunea ta. Deși astăzi toată lumea are acces la muzică, îndeosebi tinerii, duc un mod de viață sedentar.

Dansul este una dintre cele mai distractive forme de activitate fizică pe care o poate face oricine, la orice vîrstă. Dar, probabil, cel mai important este că dansul constituie una dintre cele mai sănătoase forme de mișcare. Indiferent de genul ales, dansul ne modelează corpul, mersul și ne oferă grățiozitate. Încă din cele mai vechi timpuri dansul s-a manifestat ca mod de expresie a sentimentelor, a emoțiilor, a evenimentelor sociale.

Dansul este o artă care nu implică doar mâinile și picioarele. În timpul unei reprezente lucrează toti mușchii corpului, chiar și cei faciali, ceea ce tonifi-

că și crește rezistența la efort a organismului. Mai mult decât atât, dansul regulat întărește oasele, echilibrează respirația, crește ritmul cardiac, îmbunătățind astfel funcționalitatea inimii și a plămânilor.

Un alt beneficiu al dansului, la care nu măș fi gădit vreodată, ține de sănătatea mentală. În armonie cu muzica aleasă, folosirea unora și a celorlări mișcări în mod repetat stimulează concomitent memoria și capacitatea de concentrare. Pe măsură ce este executată o mișcare de dans, săngele este pompat mai rapid în întregul corp, implicit și către creier.

Activitatea fizică în pași de dans crește temperatura internă a corpului, ceea ce previne dezvoltarea bacteriilor, înregistrând un efect benefic colosal asupra sistemului imunitar.

Dansul are asupra celui care îl execută un impact pozitiv din punct de vedere emoțional, fiind un mod eficient de descărcare psihologică. Este o modalitate excelentă de a spori încrederea în sine și de a cunoaște oameni noi, cu care poți lega prietenii durabile. Nu în ultimul rând, dansul este forma ideală de combatere a stresului, de prevenire a depresiei și de obținere a unei stări de bine.

Pentru a obține o performanță fizică, sunt indicate 2-3 ședințe de dans pe săptămână. Dacă nu îți place să dansezi în public, o poți face acasă, când nu te vede nimeni. Cea mai simplă soluție este să-ți pui muzica preferată și să te miști în libertate. Improviză ceva și încearcă să faci din asta un obicei la care să revii ori de câte ori te chinuie plăcileală sau o problemă.

SEMINȚELE DE SUSAN

Încă acum 5000 de ani omul a descoperit miraculoasa cultură, cu gust delicat și uimitor de sănătoasă – semințele de susan. Astăzi aceste semincioare aurii se bucură de o mare popularitate, atât ca aliment, cât și ca medicament.

Semințele de susan fac parte din gustul copilăriei mele, când batoanele de susan erau unul dintre cele mai mari delicii. Astăzi le apreciez la fel de tare și, odată ce am aflat despre beneficiile lor, ori de câte ori merg la cumpărături, am grija să mă aprovizionez cu ele. Sunt uimitor de sănătoase, fiind disponibile în comerț pe tot parcursul anului, atât în magazine, cât și în farmacii.

Semințele de susan au o compoziție destul de bogată. Conțin apă (5%), carbohidrați (25%), grăsimi (50%) și restul proteine. În afară de acestea, au o concentrație fabuloasă de nutrienți, cum ar fi calciul, fierul, cuprul și alte minerale esențiale, precum și de vitamine. Susanul este încărcat în magneziu, a cărui importanță este vitală pentru organism. Acest mineral ajută la scăderea tensiunii arteriale și împreună cu un antioxidant puternic pe care îl conține, pe nume sesamol, are rolul de a îmbunătăți activitatea inimii. O porție zilnică de susan ne aduce și o doză generoasă de calciu și de zinc. Acestea sunt substanțele minerale responsabile de sănătatea dintilor și oaselor noastre. Un alt mineral în care abundă semințele de susan este cuprul. Cu siguranță ai auzit de el, dar poate nu știai că este cel care ajută la absorția fierului în sânge, astfel ajutând la preventia anemiei și la susținerea sistemului imunitar.

Sursă de fibre, semințele de susan asigură și un sistem digestiv sănătos, consumul lor fiind recomandat îndeosebi în prima parte a zilei. De asemenea, mineralele și uleiul semințelor de susan sunt benefice pentru sănătatea ficatului.

Semințele de susan fac minuni chiar și la exterior. Se aplică sub formă de ulei pentru calmarea arsurilor de pe piele.

Acum, că ai aflat multe despre semințele de susan, probabil te întrebai cum pot fi întrebuințate. Pentru a beneficia de calitățile lor, se recomandă să se consume zilnic două linguri de semințe de susan. Acestea pot fi adăugate în iaurtul sau cerealele de la micul dejun, în salatele de fructe sau legume, presărate peste produsele de patiserie sau peste diverse preparate din carne.

NĀRI

*I*și scarpină nara stângă cu arătătorul drept. Nu se simte în largul lui, încrucât încearcă să controleze situația, în loc să fie stăpân pe ea. Orice inversiune trădează un sentiment de inferioritate.

*I*și scarpină nara dreaptă cu arătătorul drept. Se gândește la modul în care să acționeze ca să nu fie păcălit sau pentru a întoarce discuția în favoarea lui.

*I*și scarpină nara dreaptă cu arătătorul stâng. Se simte încoltit. De fapt, nu prea pricepe unde vrea să ajungă adversarul lui.

NEÎNDEMÂNATIC

*M*âna dreaptă este folosită ca o teacă pentru stânga (sau invers), ale cărei degete o depășesc, subiectul dând astfel impresia că ține o mănușă în mâna.

Gest tipic pentru oratorul care își cultivă tendința de a se băga în proiecte păguboase ori de a face alegerile cele mai proaste cu putință.

În context profesional, roadearea unghiilor, a pielitelor sau a părului este un semn simbolic de pedeapsă pe care ne-o aplicăm atunci când avem impresia că am comis o greșală ori suntem pe punctul de a o comite.

NESTATORNIC

*C*ând vine vorba despre privire, stânga nu-i ca dreapta. Ochii care alunecă spre stânga au o privire regresivă, trădând

fuga spre trecut sau o căutare în referințele din memoria imediată. Dar este și un mesaj care exprimă o stare punctuală de disconfort. Vorbitorul caută o ieșire de siguranță. De multe ori, cel care vrea să dea bir cu fugiții este un individ care își părăsește prietenii.

*A*nimatorul de televiziune își freacă mâinile, ca și cum și le-ar spăla sub jetul de la robinet.

„Indivizii care își freacă regulat mâinile au mâinile murdare, în sens figurat”, spune un dictum înțelept.

NOMBRILISM

*I*nterlocutorul, în picioare, își sprijină încheieturile mâinilor în zona șalelor, cu palmele deschise către înapoi.

Atitudine uimitoare, proprie unui individ pasionat: el însuși, în persoană.

NOSTALGIE

*D*ubla ancorare a antebrațelor.

Antebrațul drept este și unul dintre sediile simbolice ale comunicării interpersonale.

Antebrațul stâng simbolizează fuga și mijloacele de apărare naturale. Este scutul natural al dreptaciului, în caz de agresiune. Este marca unui individ nostalnic, care dă impresia că și-a greșit epoca. Prezentul îl neliniștește și se refugiază în trecut.

Joseph MESSINGER
Dicționar ilustrat al gesturilor,
Editura Litera

-71,2°C

*D*e ce riști să mori în doar un minut? Pentru că Oymyakon, un orașel din Rusia, aflat undeva în Siberia, este cel mai rece loc populat de pe pământ. Aici, în luniile de iarnă, noaptea durează 21 de ore!

Cea mai joasă temperatură înregistrată a fost de - 71,2 °C, iar temperatura medie în timpul anului este de - 40 °C!

Este atât de frig, încât cultivarea fructelor, legumelor sau a grânelor este imposibilă, aşa că oamenii supraviețuiesc consumând carne de ren, de cal, de porc, dar și pește și lapte de la animalele pe care le au în gospodărie.

Pentru a înțelege ce înseamnă aici frig, imaginați-vă o căldare de apă fierbinte aruncată în aer, care îngheță instantaneu.

E drept că nu foarte mulți oameni s-au încumetat să trăiască aici. Cu toate acestea, acest micuț orășel are aproximativ 500 de locuitori. Este de înțeles mai ales că oamenii care nu se îmbracă extrem de gros pot muri din cauza frigului după doar un minut de expunere în aerul înghețat!

Orășelul dispune de o școală, care se închide doar în cazul în care temperatura atinge - 52 °C! Școala are toalete instalate din 2008, dar acestea nu sunt funcționale din cauza frigului, încrucât țevile sunt complet înghețate.

De asemenea, mașinile sau camioanele sunt inutile din cauza zăpezii căzute din abundență, dar mai ales a frigului. Bateriile automobilelor se descarcă foarte repede, iar țevile de alimentare îngheță instant.

jurnalmm.ro

TATA, ALBINELE INDIENE

TATA Motors, cu sediul la Mumbai, face parte din gigantul industrial multinațional TATA Group, ceea ce mai mare corporație indiană și una dintre cele mai apreciate în lume. Cu o istorie corporativă pornind din 1868, și istorie în domeniul mijloacelor de transport din 1945, TATA Motors s-a manifestat inițial prin producerea locomotivelor și trenurilor. Din 1954, în urma unei colaborări cu Daimler-Benz AG,

TATA începe să producă autovehicule. Si doar în 1998 vine cu primul autoturism – TATA Indica.

Iar următoarea versiune – Indica V2 – era exportată în Marea Britanie cu denumirea Rover CityRover. Strategia de colaborare cu diverse companii, ce activează în domeniul auto, i-a asigurat TATA accesul la tehnologiile moderne. FIAT, Daewoo, Iveco, Faraday – sunt doar câteva nume sonore, cu care colaborează TATA. Iar în 2008 a procurat de la Ford diviziunile renomate Land Rover și Jaguar. Are platforme de producție în toată lumea, ceea ce mai apropiată de noi fiind uzina din Turcia.

Poziția forte în linia de producție o constituie automobilele de oraș de dimensiuni mici, fiable, de un ascetism pronunțat în confort. Si, ca rezultat, cele mai ieftine din lume. Astfel TATA Nano, lansat în 2008, costă doar

2500 de dolari SUA. Chiar minuscul (3,1 m lungime, 1,5 m lățime), cu 4 porți, este prevăzut pentru 4 persoane. Motorul cu 2 cilindri dezvoltă 30 c.p. și se descurcă în condițiile orașelor aglomerate. Modificarea recentă, Nano GenX, vine cu cutie automată și portbagaj veritabil. Bluetooth și alte oportunități electronice. Cu modelele Nano, îmbunătățite la exigențele clientilor american și europeni, TATA întețește aceste mari piețe auto. Împreună cu o firmă din Luxemburg, TATA a proiectat cel mai ecologic automobil de oraș – OneCat. Acesta poate transporta 5 persoane cu viteza de până la 100 km/oră pe o distanță de 90 km. Nimic deosebit, dacă OneCat nu ar fi propulsat de... aer! Rezervorul se alimentează căm anevoieios, dar curând va fi posibil să fie umplut cu aer comprimat timp de 3 minute!

TATA are și automobile mai obișnuite pentru europeni: SUV Hexa, pickupurile Sumo și Xenon, tot-terenul Safari, sedanurile Indigo și Elegante. Iar pentru doritorii de adrenalina TATA a propus recent modelul sportiv de mici dimensiuni Tamo Racemo.

Propulsorul cu 3 cilindri de doar 1,2 l, 190 c.p., asigură accelerarea 0-100 km/oră în 6 secunde.

Iurie SCUTARU

FEBRUARIE

150 de ani de la nașterea lui Stefan LUCHIAN, pictor român, unul dintre cei mai populari și mai apreciați clasici ai picturii românești, membru post-mortem al Academiei Române (1 febr. 1868 – 28 iun. 1916).

70 de ani de la stingerea din viață a Smarandei BRĂESCU, aviațoare, prima femeie-parasutist din România, campioană europeană și mondială la parafutism (24 iul. 1897 – 2 febr. 1948).

70 de ani de la nașterea lui Constantin RUSNAC, muzicolog, compozitor, folclorist, poet, profesor universitar, secretar General al Comisiei Naționale a Republicii Moldova pentru UNESCO (6 febr. 1948).

110 de ani de la nașterea lui Geo BOGZA, scriitor, poet, jurnalist, teoretician al avangardei, redactor, membru al Academiei Române (6 febr. 1908 – 14 sept. 1993).

190 de ani de la nașterea lui Jules VERNE, romancier și dramaturg francez, precursor al literaturii științifico-fantastice (8 febr. 1828 – 24 mart. 1905).

90 de ani de la nașterea lui Boris MELNIC, biolog, specialist în fiziologia umană și animală, doctor habilitat, profesor universitar, membru titular al Academiei de Științe a Republicii Moldova (11 febr. 1928 – 27 apr. 2012).

140 de ani de la încheierea Tratatului de pace de la San Stefano și Berlin, care consimă sfârșitul războiului rus-ro-mâno-turc și recunoașterea independenței față de Imperiul Otoman (19 febr. 1878).

65 de ani de la nașterea lui Mihai CIOBANU, interpret de muzică populară (20 febr. 1953).

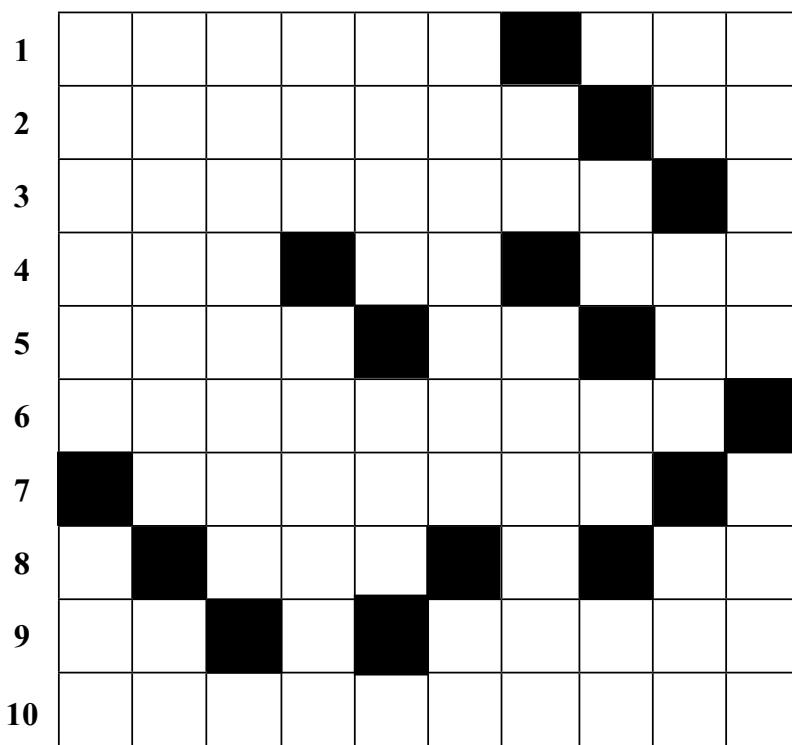
180 de ani de la nașterea lui Bogdan-Petricicu HASDEU, poet, prozator, dramaturg, jurnalist, folclorist, istoric și filolog, spirit enciclopedic de talie europeană, numit și „Cantemir al sec. XIX-lea”, membru titular al Academiei Române (26 febr. 1838 – 25 aug. 1907).

cuvinte încrucișate

Rubrică susținută de Igor GROSU

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

ORIZONTAL: 1. Asigură plata datoriei – Depune ouă în cuiburi străine. 2. Plugușor – Îndeamnă la mers caii. 3. Readusă în stare de acționare. 4. Bătrân – Despică lemne – Dispozitiv la război (pl.). 5. Bogat în apă – Dumneata – Uniunea Teatrală. 6. Sufocant. 7. Situația ginerelui. 8. Eduț fără cap și coadă! – Poftim. 9. Ion Codreanu – Pătuleț. 10. Asistenți la spectacol.

VERTICAL: 1. Mâncăcios – Apare noaptea. 2. Organ suprem de judecată în Atena – Cepe! 3. Cântec epic. 4. Fir – Cufăr. 5. Grății – Grăsimile animală. 6. Birt – Pai! 7. Ana Tudor – Înzestrat cu unelte. 8. Usturoi – Olga Eni – Toi! 9. Umed – Înconjur – Cap de nucă! 10. Descifrabil – Flori de un roșu-aprins.

trei variante – un răspuns

Cuvântul *monoclu* înseamnă:

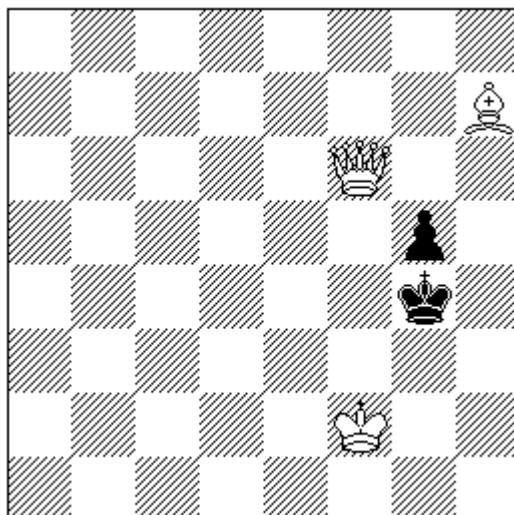
1. Lentilă; 2. Pansament la un ochi;
3. Automobil.

frământări de minte

Care semn trebuie pus între 0 și 1, pentru a obține un număr mai mare decât 0, dar mai mic decât 1?

Caissa

Albul începe și dă mat în două mutări

Cam prin anul 1050, doctorul de renume al curții regelui Alfonso VI, a ordonat ca săhul să facă parte obligatoriu din formarea intelectuală a cavalerilor.

Răspunsurile corecte – nr. 11, 2017

cuvinte încrucișate

ORIZONTAL: 1. Dorințe. Es. 2. Eden. Rable. 3. Monede. Ren. 4. Olac. Sta. 5. Cel. Lături. 6. Ra. Larg. Am. 7. Anticipare. 8. Tărpar. Lin. 9. Estim. Ș. T. 10. Etnie. Uite.

VERTICAL: 1. Democrație. 2. Odoleană. 3. Renal. Tren. 4.

Înec. Lipsi. 5. Lacăte. 6. Tresării. 7. Ea. T.T.G.P. Mu. 8. Brâu. Al. 9. Ele. Rarișt. 10. Sentimente.

trei variante – un răspuns

Cuvântul destinde înseamnă
a se relaxa; a se îndrepta.

frământări de minte

E vorba de anul simplu și anul bisect.

Caissa

1. Nc8 Rxc8. Da8X, sau
1. Nc8 Ra72. Db7X.

Marc Louis Benjamin VAUTIER (1829-1898): ÎNCEPEM

Pictor elvețian. Cariera sa a început ca pictor pe bijuterii. Apoi a pus accentul pe studiul desenului anatomic, ceea ce l-a determinat să pună culorile și pe hârtie sau pânză. Vautier portretează țărănuș cu ochi simpatici și plini de umor într-o manieră pitorească, în care culoarea excelează și parcă le dă viață. Artiștii plastici îl descriu ca fiind autorul care redă multă leneveală, dar și opusul acesteia – distractie, călătorie în pictură, ceea ce poate face ochiul privitorului să trăiască o mulțime de stări emoționale.

Lucrări: DUPĂ ȘCOALA DUMINICALĂ, ȘTIRI, PAUZĂ DE DANS, BĂTRÂNII, HARUL, ȘCOALA DE CUSUT etc.

DIN NUMĂRUL URMĂTOR:

noi și voi: DESPRE GRIGORE VIERU.

De vorbă cu scriitorul Leo BUTNARU.

Răspunsurile corecte și punctajul acumulat de participanți la prima etapă a concursului *Citius, Altius, Fortius!*

poezie: haikuuri de Vasile SPINEI.

Sfârșitul nuvelei BUCOVINEANA de Ion DRUȚĂ.

fii sănătos!: NOMOFOBIA.

pagina muzelor: AKORD.

FONDATOR:
MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII
ȘI CERCETĂRII

NOI

Fondat 1930
Serie nouă 1990

Redactor-șef:
Valerie VÖLONTIR

Valeria PRODAN
secretar responsabil

Leo BORDEIANU
redactor de secție

Elena LEAH
redactor artistic

Valentin GUTU
stilizator

Daniela CODREANU
corector

Alina BODROVA
contabil-șef

Sergiu FRUNZĂ
șofer

Comanda 02
Formatul 60x90 1/2
Coli de tipar 5
Tiraj — 4000 ex.

WE
(in Romanian Language)
Monthly magazine for
children and teenagers

ADRESA REDACȚIEI:
Revista NOI,
str. Pușkin nr. 22,
MD 2012, Chișinău
Telefoane:
022 23 31 91; 022 23 37 25;
022 23 36 45; 022 22 22 45
Fax: 022 23 31 91
E-mail: revistanoi1930@yahoo.com
Facebook.com/ Revistanoi Noi
www.revistanoi.md

Tipografia Editurii
UNIVERSUL

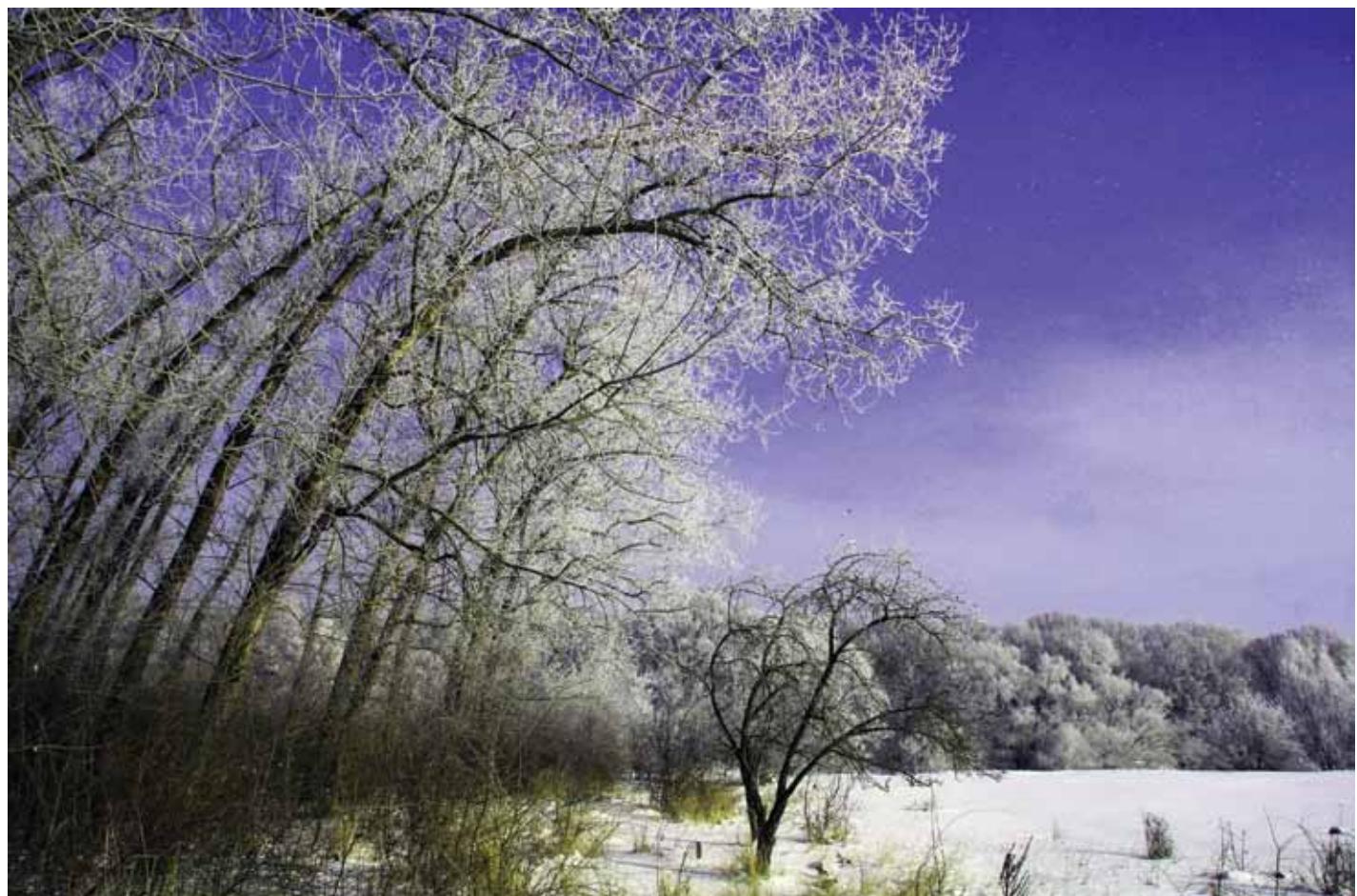
Înregistrată la Camera Înregistrării
de Stat pe 11.08.2008
cu nr. 1003600012713

Vă rugăm să indicați la sfârșitul
textelor, pe versoul desenelor și foto-
grafiilor, prenumele, numele, vârstă,
clasa în care învățați, adresa com-
pletă, numărul de telefon.

Indice 31239.
Post-restant 34239
Prețul 16 lei

18001>
9 771857 079808 >

-15° C

Alexandru DIMITROV